

NASJONAL STANDARD

**FOR INSTRUKTØRER, FØRERE
OG KURSARRANGØRER
I FJELLSPORT**

Januar 2007

© Norsk Fjellsportforum

www.fjellsportforum.no

Det skal ikke kopieres fra denne publikasjonen uten etter tillatelse fra rettighetshaveren.
Spørsmål vedrørende publikasjonen og Norsk Fjellsportforum kan rettes til:

Norsk Fjellsportforum
Postboks 7 sentrum
0101 OSLO
Tlf. 22 82 28 00
e-post: post@fjellsportforum.no

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	3
1 Forord	4
2 Innledning.....	5
2.1 Bakgrunn	5
2.2 Om innholdet	6
2.3 Praktisering av nasjonal standard.....	6
2.4 Forholdet til andre standarder	7
3 Begreper og definisjoner.....	8
4 Godkjenning av NF-arrangører.....	9
4.1 Generelt.....	9
4.2 Dokumentasjon	9
4.3 Annullering av kurs og godkjenning.....	11
4.4 Vedlikehold av godkjenning, rapportering	11
4.5 Offentliggjøring	11
5 NF kompetansestandard, instruktører.....	12
5.1 Innledning.....	12
5.2 Kompetansekrav	13
5.3 Arbeidsfelt for NF-instruktører.....	15
6 Godkjenningsordning for instruktører	17
6.1 Krav til kvalifiserende kurs.....	17
6.2 Opptak til kvalifiserende kurs.....	17
6.3 Godkjenning	17
6.4 Varighet av godkjenning og fornyet godkjenning	19
7 NF standard for kvalifiserende kurs	20
8 Utdanningsstige bre	21
8.1 Metodekurs bre	21
8.2 Assistentpraksis	23
8.3 Veglederkurs bre	23
8.4 Metodekurs bre og veglederkurs bre som ett kurs.....	25
8.5 Rednings- og metodeseminar bre	25
8.6 Instruktørseminar	27
9 Utdanningsstige klatring	29
9.1 Metodekurs klatring.....	29
9.2 Assistentpraksis	31
9.3 Veglederkurs klatring	31
9.4 Metodekurs klatring og veglederkurs klatring som ett kurs	34
9.5 Rednings- og metodeseminar klatring	34
9.6 Instruktørseminar	35
10 Utdanningsstige skred.....	36
10.1 Krav til arrangementene.....	36
10.2 Metodekurs skred (vegvalg og kameratredning)	36
11 Vedlegg.....	38
11.1 Forord til tidligere utgaver med endringshistorie.....	38

1 Forord

Norsk Fjellsportforum (NF) ble stiftet i 1988 og har kommet langt siden oppstarten. *Nasjonal standard for instruktører, førere og kursarrangører i fjellsport* er det mest synlige resultatet. Den ble vedtatt første gang 14. april 1994 og har dermed fungert i 13 år. NF-standarden gjennomgikk en omfattende revisjon i 2004, og det dokumentet som foreligger nå, inneholder mindre endringer, rettelser og presiseringer av 2004-versjonen. Kapittel 11 inneholder en oversikt over endringene som er gjort. I 2005 gjennomførte NF-styret en evaluering av standarden, og de endringene som er gjort nå reflekterer de tilbakemeldingene og innspillene som kom etter evalueringen. Nå er standarden tilpasset både de erfaringene som fjellsportmiljøet har fått gjennom 13 års bruk, og mange av de utfordringene vi vil møte fremover.

Et annet hovedmål for NF har vært å øke samarbeidet mellom de ulike aktørene i fjellsportmiljøet i Norge. Etter at standarden ble vedtatt i 1994 ble det lagt ned mye arbeid i å få en større del av miljøet med i NF. I 1999 ble NF omorganisert slik at styret nå består av 6 representanter, 2 fra hver av grupperingene DNT, NKF og AK (andre kursarrangører, de som ikke hører inn under DNT eller NKF). Dermed kom alle vesentlige deler av miljøet med i styret i NF. Et resultat av dette er mellom anna at NKF og NF sine standarder nå er samkjørte.

Hver høst arrangerer NF sitt rådsmøte. I tillegg til dette blir det invitert til fjellsportkonferanse. Ansvaret for tema og gjennomføring av fjellsportkonferansen har de senere årene gått på omgang mellom de ulike grupperingene i styret. Disse møtene og konferansen er et vesentlig bidrag til samarbeidet i miljøet, samtidig som det er her NFs styre får en samlet tilbakemelding fra miljøet på sitt arbeid.

Det er også etablert et sentralt instruktørregister. All førstegangs godkjenning av instruktører skjer fremdeles på kursa og av kursleder. Når en instruktør skal regodkjennes må dette imidlertid skje sentralt. Det er mange gode grunner til at dette registeret er innført, lik behandling for alle er en av de sentrale. Instruktørregisteret finnes nå også på nett, slik at hver enkelt instruktør kan holde rede på sin egen godkjenning.

Til slutt har vi også en utfordring i å øke kjennskapen til standarden og NF sitt arbeid. Det skal være en fordel å ha en godkjenning fra NF. For å oppnå en slik fordel må de fleste utøvere av fjellsport kjenne til NF som et kvalitetsstempel for en arrangør. I tillegg må både offentlige myndigheter og forsikringselskaper kjenne til standarden og NF sitt arbeid. Det å ha en standard og et samkjørt miljø er en fordel både for oss arrangører, for kursdeltagerne og for myndighetene.

Vi har kommet langt, men det er også nok å ta tak i.

Bergen, 25. januar 2007

Odd Magne Øgreid
Styreleder

2 Innledning

2.1 Bakgrunn

Arbeidet med en nasjonal standard for instruktører, førere og kursarrangører i fjellsport ble tatt opp på slutten av 1980-tallet som en av de første oppgavene for et nystiftet Norsk Fjellsportforum. På det tidspunktet hadde grunnleggende opplæring i brevandring og fjellklatring allerede over 30 års tradisjon i Norge. Tradisjonene for instruktørutdanning innen fjellsport var mindre omfattende. Instruktørene ble rekruttert via bekjente og fikk gradvis opparbeidet erfaring i rollen som formidler. Gevinsten ved en slik praksis var rekrutteringen av personer med spesiell tilknytning til kursstedet. De praktiserte lokal etikk, hadde ofte god lokalhistorisk innsikt, detaljert kjennskap til terrenget og oversikt over farbare veger under ulike værforhold i området.

Mye av det som overføres "fra generasjon til generasjon" lar seg ikke så lett nedskrive eller verbalisere. Det overføres og bearbeides ofte over flere år, og elementer av det kan betegnes som "taus kunnskap". Innenfor normen om naturvennlig og sikker ferdsel har det også vært rom for individuelle forskjeller og ulik kurspraksis. Dette mangfoldet har vært en styrke for fjellsportmiljøet i Norge.

Etterhvert som interessen for fjellsport har økt, er det blitt flere kursarrangører med varierende kompetanse og flere - med varierende bakgrunn - som ønsker seg på kurs. Fra flere hold ble det uttrykt et behov for klarere retningslinjer for virksomheten, slik at kvalitet og sikkerhet kunne opprettholdes. Dette har vært det viktigste utgangspunkt for arbeidet i Norsk Fjellsportforum med en *nasjonal standard* for instruktørkompetanse og kvalifiserende kurs. Bakgrunnen for initiativet i 1988 om å opprette Norsk Fjellsportforum var nettopp en tro på at en samordning av virksomheten i de ulike organisasjoner som drev med instruktørutdanning, kurs- og opplæringsvirksomhet ville sikre god kvalitet på arrangementene. Dette vil blant annet gi arrangører trygghet for at deres arrangementer og instruktører kvalitetsmessig er gode nok. Det vil også virke forebyggende mot ulykker.

I henhold til vedtektenes § 1 er Norsk Fjellsportforum et faglig samarbeidsforum for kursarrangører og organisasjoner med aktiviteter på bre og klatrefjell som virkefelt. Forumet skal fremme naturvennlig og sikker ferdsel i tråd med norske friluftstradisjoner. Det vil si at arbeidet med å utvikle instruktør- og kursstandarder handler om å ta vare på det som ligger nedfelt i gode fjellsporttradisjoner i Norge, samt å møte utviklingen åpent og kritisk. Siktemålet er at mangfoldet og den tause kunnskapen ikke går tapt når standarden er utviklet.

2.2 Om innholdet

Norsk Fjellsportforums *nasjonal standard* faller i to hoveddeler. Den første delen (kap. 4-6), den såkalte kompetansestandard, angir krav til arrangører og til instruktørkompetanse på fjellsportarrangementer.

Standardens kapittel 4 omfatter de krav som stilles til arrangører for å kunne tilby kvalifiserende instruktørkurs og godkjenne egne instruktører. I kapittel 5 følger først kompetansekravene til instruktørene, deretter de arbeidsfelt som de ulike instruktørkategoriene har kompetanse til å veglede innenfor, i praksis hvilke typer kurs man kan instruere på og være leder for.

I kapittel 6 gir kompetansestandard retningslinjer for hvordan godkjenningen av de ulike kategorier instruktører skal skje. Godkjenningen av instruktører er i stor grad lagt til de enkelte kursarrangører, og det er opp til Norsk Fjellsportforum å definere det høyeste nivået en kursarrangør kan godkjenne. Norsk Fjellsportforum stiller derfor krav til kursarrangørene om detaljert dokumentasjon av kursopplegg og utvalgsordninger. Standarden gir detaljerte kriterier for godkjenning av instruktører som kursarrangørene må rette seg etter. Disse inneholder et sett av kvalifiserende kurs, opptakskrav og praksiskrav. Standarden rommer også en mulighet for å kvalifisere seg som instruktør gjennom å dokumentere egen kompetanse på annen måte enn ved å gå kursene.

Den andre delen av *nasjonal standard* (kap. 7-10) inneholder en detaljert beskrivelse av innholdet i de såkalte kvalifiserende kursene som er angitt i kompetansestandard som krav til instruktører av ulike kategorier. På nivå 1 (breinstruktør 1 og klatreinstruktør 1) er de to viktigste kursene et metodekurs og et veglederkurs. I tillegg kommer praksis som instruktørassistent. På nivå 2 (breinstruktør 2, klatreinstruktør 2 og fjellkursleder) er kvalifiseringa seminarbasert.

Alle kursbeskrivelsene inneholder retningslinjer for kursenes formål, opptakskrav, gjennomføring og innhold (temalister), samt vurdering av kandidatene. Beskrivelsene er forholdsvis generelle, og det har vært et utgangspunkt for arbeidet at det mangfold som eksisterer i det norske fjellsportmiljøet må få leve videre. Det er meningen at senere utgaver av *nasjonal standard* vil ta inn flere eksempler til veiledning for kursarrangørene.

2.3 Praktisering av nasjonal standard

Norsk Fjellsportforums arbeid reguleres av forumets vedtekter. Styret er ansvarlig for utvikling og praktisering av nasjonal standard, mens rådmøtet fastsetter medlemsavgiften og ellers er rådgivende overfor styret. Det praktiske arbeidet utføres av styre og sekretariat. Det er viktig å understreke at Norsk Fjellsportforum har rådgivende myndighet overfor medlemsorganisasjonene. Dersom medlemsorganisasjonene ønsker å bruke Norsk Fjellsportforums navn eller logo i forbindelse med sin virksomhet, må imidlertid retningslinjene følges. Ved misbruk, vil organisasjonen kunne ekskluderes fra Norsk Fjellsportforum.

2.4 Forholdet til andre standarder

I tillegg til nasjonal standard vil flere offentlige og internasjonale standarder m.m. berøre NF-arrangører og arrangementer i fjellsport.

Kommersielle fjellsportarrangementer regnes som forbrukertjenester som omfattes av lov om produktkontroll, som pålegger arrangøren en generell aktsomhetsplikt. Lovens §3 sier blant annet: *”Den som eier eller leder virksomhet som tilbyr forbrukertjenester, eller utfører arbeid i slik virksomhet, skal vise aktsomhet og treffe rimelige tiltak for å forebygge at forbrukertjenesten medfører helseskade. Den som eier eller leder virksomhet som tilbyr forbrukertjenester, plikter også å skaffe seg slik kunnskap som er nødvendig for å kunne vurdere faren for helseskade.”*

Den europeiske standardiseringskomiteen CEN utgir tekniske industristandarder som bl.a. danner grunnlaget for CE-normeringen og for korresponderende nasjonale standarder. I Norge blir disse fastsatt av Norges Standardiseringsforbund. I alt 15 norske standarder gjelder for ulike typer klatreutstyr.

Nasjonal standard står internasjonalt i et forhold til anbefalingene for kvalifisering av frivillige klatre- og fjellsportinstruktører som er utgitt av UIAA, det internasjonale forbundet av fjellsportorganisasjoner. Det er meningen at NF-klatreinstruktør 1 skal tilsvare UIAAs kompetanseanbefaling for ”rock climbing instructor”, mens fjellkursleder vil tilsvare UIAA ”high alpine leader”. Det er et mål å få dette bekreftet fra UIAA, slik at godkjenning av en instruktør etter nasjonal standard også vil kunne anerkjennes i UIAAs medlemsland.

Det internasjonale forbundet av fjellførerorganisasjoner, UIAGM, organiserer og setter standarder for utdanning av profesjonelle fjellførere/tindevegledere. Denne utdanninga er vesentlig mer omfattende enn de kvalifiserende kursene som omfattes av nasjonal standard, siden sistnevnte er rettet mot frivillige instruktører. Godkjenning som UIAGM tindevegleder gir kompetanse og rettigheter i forhold til føring og vegledningsarbeid i andre land.

3 Begreper og definisjoner

Arrangør	<i>Virksomhet som driver kurs, turer eller føring. Arrangør vil her brukes om virksomheter som driver fjellsportarrangementer og som er medlem av NF.</i>
Breinstruktør 1	<i>Breinstruktør som er godkjent til å instruere på ikke-kvalifiserende brekurs.</i>
Brefører	<i>Det samme som breinstruktør 1.</i>
Breinstruktør 2	<i>Breinstruktør som er godkjent til å være kursleder på metodekurs bre, veglederkurs bre, rednings- og metodeseminar bre og instruktørseminar bre.</i>
Fjellkursleder	<i>Instruktør som er godkjent på alle nivåer, og som kan lede alle kurs som inngår i denne standarden.</i>
Fjellsport	<i>Aktivitet på bre eller klatrefjell.</i>
Fjellsportarrangement	<i>Kurs, tur eller føring på bre eller klatrefjell, som tilbys offentlig.</i>
Føring	<i>Ledelse av tur der (noen av) deltakerne ikke har gjennomgått nybegynnerkurs eller har tilsvarende kompetanse, i den aktivitet som turen krever.</i>
Instruktør	<i>Fellesbenevnelse for breinstruktør 1 og 2, klatreinstruktør 1 og 2, samt fjellkursleder.</i>
Instruktørassistent (bre)	<i>Kandidat som har gjennomført metodekurs bre og virker som assistent sammen med en godkjent breinstruktør.</i>
Instruktørassistent (klatring)	<i>Kandidat som har gjennomført metodekurs klatring og virker som assistent sammen med en godkjent klatreinstruktør.</i>
Instruktørkurs	<i>Samlebetegnelse på kurs som fører fram til instruktørgodkjenning.</i>
Klatreinstruktør 1	<i>Klatreinstruktør som er godkjent til å instruere på ikke-kvalifiserende klatrekurs.</i>
Klatreinstruktør 2	<i>Klatreinstruktør som er godkjent til å være kursleder på metodekurs klatring, veglederkurs klatring, rednings- og metodeseminar klatring og instruktørseminar klatring.</i>
Kursleder	<i>Instruktør som har ansvar for gjennomføringen av et kurs.</i>
Kvalifiserende kurs	<i>Kurs som kompetansestandarder krever at en person har før han / hun kan godkjennes med en bestemt kompetanse.</i>
Loggbok	<i>Bok eller perm hvor kandidater samler vurderingsskjema fra NF-utdannelsen, samt fører logg over andre relevante kurs, instruktørpraksis, praksis fra føring samt turer som kan ha relevans.</i>
NF	<i>Forkorting for Norsk fjellsportforum.</i>
Turleder	<i>Instruktør som har ansvar for gjennomføringen av en tur.</i>

4 Godkjenning av NF-arrangører

4.1 Generelt

For å kunne benytte Norsk Fjellsportforum sitt navn og logo eller for å arrangere kvalifiserende kurs for NF-instruktører må arrangører godkjennes av NF. Slik godkjenning kan gjøres på tre ulike nivåer, der første nivå, nivå 0, er å bli godkjent for å kunne benytte NF sitt navn og logo i markedsføringen av fjellsportarrangementer. De to neste nivåene, nivå 1 og 2, er for arrangører som skal stå for gjennomføring av NFs kvalifiserende kurs. Slike arrangører kan godkjennes for å arrangere kvalifiserende kurs til nivå 1 eller til nivå 2, avhengig av egne ønsker og hvilke krav i denne standard som tilfredsstilles.

En arrangør kan søke om godkjenning innen begge disipliner (bre og klatring), eller bare innen den ene disiplinen (bre eller klatring) på alle tre godkjenningsnivåene. Dersom en arrangør er godkjent innen bare den ene disiplinen, må ny søknad sendes til NF og godkjennes dersom arrangøren ønsker NF-godkjenning også innen den andre disiplinen.

En arrangør kan bare godkjenne instruktører som NF-instruktører på et nivå når arrangøren har tillatelse fra Norsk Fjellsportforum til å godkjenne på dette nivået. Bare arrangører som er medlem av NF kan utdanne instruktører i henhold til NFs krav. En arrangør som ikke lenger er medlem, men som har instruktører godkjent etter NFs krav, kan ikke godkjenne nye instruktører. Instruktører som er godkjent mister imidlertid ikke sin godkjenning selv om arrangøren ikke lenger er medlem av NF. Arrangører av bre- og klatreinstruktørkurs er ansvarlig for at kandidater fra egne kurs får tilbud om foreskrevet praksis innen rimelig tid etter gjennomført kurs.

NFs godkjenning kan trekkes tilbake umiddelbart hvis arrangøren bryter NFs regler for slik godkjenning. Tillatelsen til å godkjenne instruktører kan trekkes tilbake med ett års varsel, hvis NF finner grunn til å endre standarden, innføre nye krav eller pga andre forhold gjør dette nødvendig.

4.2 Dokumentasjon

Søknader om godkjenning som arrangør skal skje på NFs søknadsskjema. Krav til arrangører på ulike nivå og dokumentasjon som skal framlegges i forbindelse med søknaden er gitt under.

4.2.1 Godkjenning som fjellsportarrangør (nivå 0)

Følgende krav/dokumentasjon må gis i forbindelse med søknaden:

- arrangør må være medlem av NF,
- navn på faglig ansvarlig må oppgis,
- kursopplegg må være i tråd med NFs intensjoner,
- navn på aktuelle instruktører og kursledere,
- må benytte kun NF godkjente instruktører,
- må benytte kun NF godkjente kursledere,
- må følge NFs regelverk for øvrig,
- må framlegge rutiner for oppfølging av ulykker og nestenulykker og rapportering av slike.

4.2.2 Godkjenning som arrangør av kvalifiserende kurs (nivå 1 og 2)

NF-arrangører av kvalifiserende kurs er gitt et stort ansvar, i det godkjenning av instruktører er delegert til disse. Det stilles derfor strenge krav til godkjenning av disse arrangørene og søknad

om tillatelse til å godkjenne instruktører som NF-instruktører må i tillegg inneholde følgende dokumentasjon.

Generell informasjon om arrangøren, inklusive:

- beskrivelse av organisasjon,
- rutiner for kvalitetssikring/internkontroll.

Beskrivelse av utvalgsordning til kvalifiserende kurs, inklusive

- søknadsskjema (ikke nødvendig på nivå 2),
- utvalgskriterier,
- navn på faglig ansvarlig for utvalget.

Beskrivelse av kursopplegg, inklusive:

- detaljert ukesplan for kursene,
- materiell til bruk før og under kursene,
- instruks til kursleder,
- kursrapportskjema.

Beskrivelse av godkjenningsordning, inklusive:

- navn på faglig ansvarlig for godkjenningsordningen,
- rutiner for evaluering og vurdering av deltakere.

Dessuten må alle søknader inneholde arrangørens og de faglig ansvarliges adresse og telefonnummer.

Arrangørens faglig ansvarlige skal ha instruktørgodkjenning på et nivå som tillater vedkommende å være kursleder på alle kurs innenfor det nivået arrangøren søker om godkjenning på. Faglig ansvarlig ved godkjenning på nivå 2 skal i tillegg ha erfaring som kursleder på instruktørutdanning. Søkes det om godkjenning innen begge disiplinene bre og klatring, kan arrangøren ha en faglig ansvarlig for bre og en annen faglig ansvarlig for klatring. De faglig ansvarlige er NFs kontaktpersoner hos arrangøren når det gjelder faglige spørsmål. Ved endring av faglig ansvarlige skal dette meldes til NF. Arrangørene kan samarbeide om utvikling av kursopplegg og arrangering av kurs. Imidlertid skal bare én av arrangørene være faglig ansvarlig overfor NF. Dokumentasjon om kursopplegg, materiell o.l. behandles av NF som arrangørens eiendom, og skal kun benyttes i forbindelse med behandlingen i NF.

4.3 Annullering av kurs og godkjenning

Annullering gjelder utelukkende godkjenning i forhold til NFs kompetansestandard. NF kan i ettertid annullere godkjenning av kvalifiserende kurs hvis kurset ikke er i henhold til NFs formelle krav, dvs. hvis:

- instruktørene ikke har (gyldig) godkjenning iht. NFs kompetansestandard,
- det er for mange deltakere pr instruktør (iht. NFs regler),
- det er for få instruktører på kurset (iht. NFs regler),
- kurset ikke har lang nok varighet.

NF kan i ettertid annullere arrangørens godkjenning av instruktør hvis godkjenningen ikke er i henhold til NFs formelle krav. Dette gjelder i tilfeller der:

- instruktøren ikke har gjennomgått de nødvendige kvalifiserende kurs, eller ikke er godkjent, eller kursrapport fra kvalifiserende kurs ikke foreligger,
- instruktøren er for ung, eller ikke har lang nok erfaring (iht. NFs regler),
- instruktøren ikke har gjennomført instruksjonspraksis før veglederkurset,
- godkjenningen ikke er i henhold til kravet om varighet,
- godkjenningen ikke er gjennomført av en godkjent NF-instruktør med den nødvendige kompetanse.

Enhver kan klage til NF på kvalifiserende kurs eller godkjenninger som sies å være iht NFs kompetansestandard. NF kan også sette i gang granskning på eget initiativ.

4.4 Vedlikehold av godkjenning, rapportering

NF arrangører skal hvert år sende inn ferdig utfylt "rapporteringsskjema for arrangører i fjellsport". Skjemaet finnes som vedlegg til standarden. Arrangører som unnlater å sende inn rapporteringsskjema får inndratt sin godkjenning.

4.5 Offentliggjøring

En rapport forelegges hvert årsmøte om hvilke arrangører som har tillatelse til å godkjenne instruktører i henhold til NFs kompetansestandard. Rapporten er offentlig, og sendes alle medlemsorganisasjonene.

5 NF kompetansestandard, instruktører

5.1 Innledning

5.1.1 Om kompetansestandard

Kompetansestandard er Norsk Fjellsportforums anbefaling om hvilken kompetanse instruktører og ledere på fjellsportarrangementer bør ha. Kompetansestandard gjengir Norsk Fjellsportforums krav for at arrangører skal kunne bruke Norsk Fjellsportforums navn og kompetansenivåer i sin godkjenning av instruktører og markedsføring av fjellsportarrangementer. Kompetansestandard fastsettes av Norsk Fjellsportforums årsmøte.

5.1.2 Begrensninger

Kompetansestandard omfatter ikke kompetanse for instruksjon og ledelse når det gjelder konkurranseklating og inneklating, ekstrem skiløping, ferdsel i grotter, vannsport og luftsport i fjellet. Kompetansestandard omfatter ikke spesialkompetanse som kan være nødvendig på spesielle arrangementer. Spesialkompetanse kan også være nødvendig ved standard arrangementer for spesielle grupper, f.eks. barn.

I slike tilfeller må arrangøren selv vurdere krav til spesialkompetanse og sørge for at instruktørene oppfyller dette.

5.1.3 Kompetansenivåer

Følgende tabell gir en oversikt over instruktørkategorier og –nivåer som er definert i standarden, og kvalifiseringsvegene fram til disse.

	<i>Breinstruktørstige</i>	<i>Klatreinstruktørstige</i>	<i>Skred</i>
Opptak	2 års erfaring (m.m.)	2 års erfaring (m.m.)	Dokumentert turerfaring
<i>Kurs 1</i>	<i>Metodekurs 4 dager</i>	<i>Metodekurs 4 dager</i>	<i>Metodekurs 3 dager</i>
Praksis	Assistentpraksis 6 dager	Assistentpraksis 6 dager	
<i>Kurs 2</i>	<i>Veglederkurs 4 dager</i>	<i>Veglederkurs 4 dager</i>	
Nivå 1	Breinstruktør 1	Klatreinstruktør 1	
Praksis	Kan etter tilstrekkelig praksis lede kurs	Kan etter tilstrekkelig praksis lede kurs	
<i>Kurs 3</i>	<i>Metodekurs skred</i>	-	
<i>Kurs 4 (seminar)</i>	<i>Rednings- og metodeseminar 3 dager</i>	<i>Rednings- og metodeseminar 3 dager</i>	
<i>Kurs 5 (sem.)*</i>	<i>Instruktørseminar 3 dager</i>	<i>Instruktørseminar 3 dager</i>	
Praksis	På 2 breinstruktørkurs (til sammen 8 dager), med anbefaling + egenaktivitet	På 2 klatreinstruktørkurs (til sammen 8 dager), med anbefaling + egenaktivitet	
Nivå 2	Breinstruktør 2	Klatreinstruktør 2	
Fjellkursleder	En fjellkursleder skal være godkjent som breinstruktør 2 eller klatreinstruktør 2, og i tillegg ha gjennomgått øvrige kvalifiserende kurs og seminarer i standarden (oppfylle nivå 2-kravene innen både bre og klatring). Det stilles også krav til høy egenaktivitet og erfaring.		

* Instruktørseminaret kan arrangeres sammen med rednings- og metodeseminar, med en samlet varighet på fem dager.

5.2 Kompetansekrav

5.2.1 Breinstruktørstigen.

Alder og opptak til utdanning.

Instruktøren skal være minimum 18 år ved opptak til instruktørkurs. Øvrige opptakskrav går fram av beskrivelsen for de enkelte kursene som inngår i stigen, se standardens kapittel 8.

Instruktørassistent (bre)

Instruktørassistent bre er en midlertidig status for kandidater under utdanning til breinstruktør 1. Instruktørassistent (bre) skal ha gjennomført metodekurs bre med skriftlig evaluering i loggboka.

Breinstruktør 1 (brefører)

Instruktøren skal beherske de tema som inngår i metodekurs bre og veglederkurs bre, og skal kunne veglede i disse. Instruktøren skal tilfredsstille følgende krav til kompetanse:

- gjennomført metodekurs bre,
- godkjent assistentpraksis (minimum 6 dager)
- bestått veglederkurs bre,
- gjennomført førstehjelpskurs i løpet av siste tre år, minimum tilsvarende Norsk Førstehjelpsråds ”norsk grunnkurs i førstehjelp”.

Som alternativ til å gjennomføre kursene, kan kandidater med stor egenerfaring gis anledning til å dokumentere tilsvarende kompetanse gjennom en formell eksaminasjon. Det forutsettes at praksiskravene til godkjenning er oppfylt, og at eksaminasjonen gjennomføres i samsvar med bestemmelsene i standardens kapittel 6.

Breinstruktør 2

Instruktøren skal ha solid erfaring fra egen aktivitet og instruksjon på bre, skal beherske de tema som inngår i rednings- og metodeseminar bre, samt være fortrolig med tema som inngår i instruktørseminar. I tillegg kommer følgende krav til kompetanse:

- godkjent breinstruktør 1,
- vært instruktør på to breinstruktørkurs (metodekurs og/eller veglederkurs),
- anbefaling fra ansvarlig kursleder på disse kursene,
- vedvarende egenaktivitet på bre og i alpine områder de siste 3 år, aktiviteten på bre må tilsvare minst 10 dager i året, og skal være i forskjellige områder og under forskjellige værforhold, herunder vinterforhold, og må innbefatte breturer på snø og på is, samt klatring på is.
- kompetanse innen sikring på fjell som kreves for å undervise i emnet på instruktørkurs bre,
- deltatt på rednings- og metodeseminar bre, med anbefaling,
- deltatt på instruktørseminar,
- gjennomført metodekurs skred.

For å bli godkjent, må kandidatene godtgjøre pedagogisk innsikt og høy metodisk og sikkerhetsmessig standard.

5.2.2 Klatreinstruktørstigen.

Alder og opptak til utdanning.

Instruktøren skal være minimum 18 år ved opptak til instruktørkurs. Øvrige opptakskrav går fram av beskrivelsen for de enkelte kursene som inngår i stigen, se standardens kapittel 9.

Instruktørassistent (klatring)

Instruktørassistent (klatring) er en midlertidig status for kandidater under utdanning til klatreinstruktør 1. Instruktørassistent (klatring) skal ha gjennomført metodekurs klatring med skriftlig evaluering i loggboka.

Klatreinstruktør 1

Instruktøren skal beherske de tema som inngår i metodekurs klatring og veglederkurs klatring, og skal kunne veglede i disse. I tillegg skal instruktøren tilfredsstillende følgende krav til kompetanse.

- gjennomført metodekurs klatring,
- godkjent assistentpraksis (minimum 6 dager),
- bestått veglederkurs klatring,
- gjennomført førstehjelpskurs i løpet av siste tre år, minimum tilsvarende Norsk førstehjelpsråds "norsk grunnkurs i førstehjelp".

Som alternativ til å gjennomføre kursene, kan kandidater med stor egenerfaring gis anledning til å dokumentere tilsvarende kompetanse gjennom en formell eksaminasjon. Det forutsettes at praksiskravene til godkjenning er oppfylt, og at eksaminasjonen gjennomføres i samsvar med bestemmelsene i standardens kapittel 6.

Klatreinstruktør 2

Instruktøren skal ha solid erfaring fra egen aktivitet og instruksjon i klatring, skal beherske de tema som inngår i rednings- og metodeseminar klatring, samt være fortrolig med de tema som inngår i instruktørseminar. I tillegg kommer følgende krav til kompetanse:

- godkjent klatreinstruktør 1,
- instruktørerfaring fra minst to klatreinstruktørkurs (metodekurs og/eller veglederkurs),
- anbefaling fra ansvarlig kursleder på disse kursene,
- deltatt på rednings- og metodeseminar klatring, med anbefaling,
- deltatt på instruktørseminar,
- vedvarende egenaktivitet på klatrefjell de siste 3 år. Aktiviteten bør tilsvare mer enn 50 taulengder pr år, og bør innbefatte en betydelig andel naturlig sikret klatring og flertaulengders ruter, samt ruter av grad 6 eller over, klatring i fjellet og klatring under vinterforhold.

For å bli godkjent, må kandidatene godtgjøre pedagogisk innsikt og høy metodisk og sikkerhetsmessig standard.

5.2.3 Fjellkursleder

En fjellkursleder skal kunne instruere på bre, i klippeklatring og i fjellklatring under alle forhold, og skal beherske de tema som inngår i de kvalifiserende kursene i breinstruktørstigen og klatreinstruktørstigen. Fjellkurslederen skal tilfredsstillende følgende kompetansekrav:

- godkjent som enten breinstruktør II eller klatreinstruktør II,
- ha gjennomgått alle øvrige kvalifiserende kurs og seminarer i denne standarden,
- opprettholdt egenaktivitet på et nivå som tilsvarer kravene til godkjenning som breinstruktør II og klatreinstruktør II,
- gjennomført metodekurs skred,
- solid erfaring fra ferdsel i alpint vinterfjell.

5.3 Arbeidsfelt for NF-instruktører

Arbeidsfeltene omtalt her er de arbeidsoppgavene som NF mener instruktørene har kompetanse til å utføre. For at arrangementer skal kunne utlyses med henvisning til NFs navn og kompetansestandard, kreves det at instruktørene på arrangementet virker innenfor disse arbeidsfeltene.

5.3.1 Instruktørassistent (bre)

En instruktørassistent (bre) kan virke som:

- assistent sammen med godkjent brefører, og kan føre eget taulag i umiddelbar nærhet av en brefører,
- etter spesiell opplæring føre eget taulag på faste ruter med anviste sikringer.

5.3.2 Breinstruktør 1 (brefører)

Breinstruktøren kan virke som:

- instruktør på brekurs,
- fører for eget taulag på alle breer i Norge,
- fører på turer i høyfjellet, men ikke turer som innbefatter klatring. For å føre under forhold der det kan oppstå skredfare, kreves metodekurs skred.

Arrangøren vurderer når en breinstruktør 1 har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder. Minst tre ukers instruktørpraksis er anbefalt. Breinstruktør 1 med minst to ukers praksis som kursleder kan være instruktør på metodekurs bre og veglederkurs bre.

5.3.3 Breinstruktør 2

I tillegg til virkeområdet for breinstruktør 1 kan breinstruktør 2 virke som:

- kursleder på metodekurs bre, veglederkurs bre, rednings- og metodeseminar bre samt instruktørseminar bre.

5.3.4 Instruktørassistent (klatring)

Instruktørassistent (klatring) kan virke som:

- assistent sammen med godkjent kursleder på klatrekurs,

5.3.5 Klatreinstruktør 1

Klatreinstruktøren kan virke som:

- instruktør på klatrekurs,
- kursleder på innendørskurs og kurs på øvingsfelt der all klatring er sikret med borebolter. Klatringen må begrenses til maksimum en taulengde.

Arrangøren vurderer når en klatreinstruktør 1 har tilstrekkelig erfaring som instruktør til å virke som kursleder på klatrekurs. Minst 15 dagers instruktørpraksis er anbefalt. Klatreinstruktør 1 med minst 10 dagers praksis som kursleder kan være instruktør på metodekurs klatring og veglederkurs klatring.

5.3.6 Klatreinstruktør 2

I tillegg til virkeområdet for klatreinstruktør 1 kan klatreinstruktør 2 virke som:

- kursleder på metodekurs klatring, veglederkurs klatring, rednings- og metodeseminar klatring samt instruktørseminar klatring.

5.3.7 Fjellkursleder

Fjellkursleder kan virke som:

- instruktør og kursleder på alle kurs som inngår i denne standarden,
- fjellfører (klatring og bre) sommer og vinter.

6 Godkjenningsordning for instruktører

6.1 Krav til kvalifiserende kurs

Kvalifiserende kurs på nivå 1 skal ha minst to instruktører. Når det på kurs er flere instruktører, skal en instruktør være faglig ansvarlig for kurset, og benevnes her som kursleder.

Kursleder skal etter kurset avgi en rapport til arrangøren. Rapporten skal følges av kursprogram og vurderingsskjema for deltakerne. Eventuelle avvik fra kursprogrammet skal noteres. Vurderingsskjemaene skal angi om den enkelte deltakeren anbefales eller ikke. Begrunnelse for ikke anbefaling skal gis i rapporten.

Kvalifiserende kurs skal gjennomføres i et terreng som er representativt for de områdene instruktøren kan virke i, og som gir anledning til å gjennomgå hele kursets temaliste under realistiske forhold.

Øvrige krav til kursene, og til vurdering og tilbakemelding til kandidatene under kurset, er angitt i de enkelte kursbeskrivelsene i kapittel 8, 9 og 10.

6.2 Opptak til kvalifiserende kurs

Opptak til kvalifiserende kurs skal gjennomføres av arrangøren på grunnlag av skriftlige søknader. Søknadene skal dokumentere at opptakskravene er oppfylt og at deltakerne har forutsetninger for å oppfylle kompetansestandardens krav etter fullført kvalifiserende kurs. Opptakskrav til de enkelte kursene er angitt i kursbeskrivelsene i kapittel 8, 9 og 10. En NF-instruktør godkjent på minst kursets nivå skal godkjenne opptaket til kvalifiserende kurs.

Opptak til kvalifiserende kurs forutsetter at følgende er dokumentert:

- at kravene mht egen erfaring, ferdigheter, praksis, tidligere kurs og eventuell godkjenning på lavere nivå er oppfylt slik de er spesifisert i kursbeskrivelsen,
- referanse til to personer, fortrinnsvis instruktører.

Arrangøren bør kontakte de to referansene for en uttalelse.

Arrangøren skal oppbevare denne dokumentasjonen i minst 2 år etter opptak.

6.2.1 Opptaksskjema, vurderingsskjema og loggbok

Norsk Fjellsportforum har utarbeidet felles søknadsskjema, vurderingsskjema og skjema for loggføring av turerfaring og praksis (loggbok) som vi anbefaler brukt. Etter kvalifiserende kurs og instruksjonspraksis skal kursleder sammen med kandidaten fylle ut et vurderingsskjema. Skjemaet følger kandidaten, og skal legges fram ved seinere søknad på andre kvalifiserende kurs. Kandidaten anbefales å samle dette i en loggbok hvor han/hun også fører skjema for praksis med tanke på dokumentasjon for regodkjenning og ved søknad til jobber.

Skjemaene finnes som vedlegg til standarden

6.3 Godkjenning

En instruktør kan godkjennes på et gitt nivå når det er dokumentert at kompetansekravene for dette nivået er tilfredsstillende, jf kapittel 5. Godkjenning på nivå 1 og 2 skal gjøres på grunnlag av anbefaling fra en faglig ansvarlig person med kompetanse på minst det samme nivå som godkjenningen gjelder. Godkjenning forutsetter at de nødvendige anbefalinger foreligger fra

kursledere på kvalifiserende kurs og kurs som inngår i praksiskravet. Kursleders anbefaling eller ikke anbefaling, kan ikke overprøves.

Godkjenningen krever at følgende dokumentasjon foreligger:

- oversikt over tilfredsstilte krav til opptak på kvalifiserende kurs,
- vurderingsskjema (loggbok) fra aktuelt kvalifiserende kurs og instruktørpraksis,
- vurderingsskjema fra de kursene vedkommende har holdt.

Endelig godkjenning som bre-/klatreinstruktør 1 gis av godkjent NF-arrangør eller av NF-sekretariatet (instruktørregisteret) når kandidaten har dokumentert at kompetansekravene er tilfredsstillt.

Godkjenning som bre-/klatreinstruktør 2 gis av styret i Norsk Fjellsportforum eller tilsvarende organ i en av styregruppene i Norsk Fjellsportforum¹.

Godkjenning som fjellkursleder gis av Norsk Fjellsportforums styre.

Godkjenningen bekreftes ved at det lages et godkjenningsbevis, som skal inneholde:

- instruktørens navn og fødselsdato,
- arrangørens navn og adresse,
- godkjenningsnivå i forhold til NFs kompetansestandard,
- dato for godkjenningens utløp,
- dato for utstedelse, underskrift av arrangør og faglig ansvarlig.

Godkjenningsbeviset lages i minst to eksemplarer der arrangøren og instruktøren beholder ett hver. Godkjenningen skal innføres i instruktørregisteret. NF kan kreve å få kopi av arrangørens underlagsdokumentasjon.

6.3.1 Godkjenning ved eksaminasjon.

På nivå 1 kan godkjenning gis gjennom en formell eksaminasjon i stedet for gjennomført/bestått metode- og veglederkurs. Eksaminasjonen skal dokumentere at kandidaten har de nødvendige kunnskaper og ferdigheter til å fylle instruktørrollen. Som på et veglederkurs skal kandidaten vurderes mht sikkerhet, egenferdighet, formidlingsevne og lederskap. Eksaminasjonen skal gjennomføres i samsvar med følgende krav:

- den skal foregå på bre eller i klatrefjell, avhengig av instruktørkategori,
- varigheten skal være minst to dager,
- minst to eksaminatorer skal stå for eksaminasjonen, med maksimalt to eksaminander pr eksaminator.

Eksaminasjonen skal ikke følge et fast opplegg, men skal gi kandidaten anledning til å vise et tverrsnitt av sine teoretiske kunnskaper samt praktiske og pedagogiske ferdigheter.

Kandidaten skal kunne tas opp til eksaminasjon på grunnlag av de samme opptakskravene som er stilt til metode- og veglederkursene for breinstruktører, henholdsvis klatreinstruktører. Kandidaten må imidlertid ha en egen erfaring som tilsier at han/hun har tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter til å kunne fylle instruktørrollen uten å ha gjennomført de kvalifiserende kursene. Opptak til eksaminasjon gjøres av NF-styret eller de organisasjoner NF-styret har bemyndiget til dette.

Eksaminatorene skal være kvalifisert til å lede instruktørkurs, henholdsvis på bre og i klatring (nivå 2).

¹ Jf §5 i styrevedtektene for NF.

6.4 Varighet av godkjenning og fornyet godkjenning

6.4.1 Varighet av godkjenning

Godkjenning som instruktør kan maksimalt gis en varighet på 5 år. Dette gjelder alle nivåer. En instruktør kan ikke lenger regnes som godkjent når godkjenningsbeviset er utløpt.

6.4.2 Fornyet godkjenning

Godkjenning kan bare fornyes av NF ved instruktørregisteret. Godkjenningen kan gjennomføres enten ved dokumentasjon eller ved oppfriskningskurs.

Fornyet godkjenning gjennom dokumentasjon

NF ved instruktørregisteret kan gi fornyet godkjenning på grunnlag av framlagt dokumentasjon (loggbok). Dokumentasjonen skal vise at instruktøren tilfredsstillende følger følgende krav:

- vedvarende egenaktivitet på et nivå som tilsvarer kravet til godkjenning.
- For fornyet godkjenning på nivå 2 kreves deltakelse på minst ett instruktørseminar i løpet av siste godkjenningsperiode.

Ved regodkjenning som bre-/klatreinstruktør 2 kan NF-styret i stedet for instruktørseminaret godskrive relevante arrangementer arrangert av andre enn NF-arrangører eller NF-styret.

Instruktøren kan få fornyet godkjenning i inntil 5 år etter forrige kurs (fjellsportarrangement) han/hun instruerte på eller ledet.

Fornyet godkjenning gjennom oppfriskningskurs

Dersom instruktøren ikke har hatt høyt nok aktivitetsnivå til å godkjennes gjennom dokumentasjon, kan NF ved instruktørregisteret pålegge vedkommende å ta et oppfriskningskurs for å få fornyet godkjenning. Da gjelder følgende:

- Krav til fornyet godkjenning som bre-/klatreinstruktør 1: Instruktøren må ta vegleder kurset for henholdsvis bre/klatring på nytt og bestå.
- Krav til fornyet godkjenning som bre-/klatreinstruktør 2: Instruktøren må ta rednings- og metodeseminar for henholdsvis bre / klatring nytt og bli anbefalt av kursleder.
- Krav til fornyet godkjennelse som fjellkursleder: Instruktøren må ta rednings- og metodeseminar på bre eller klatring på nytt og bli anbefalt av kursleder

7 NF standard for kvalifiserende kurs

Følgende elementer er beskrevet for de ulike kursene:

Formål:

Kursets overordnede mål og mer spesifikke mål. Et generelt mål for alle kvalifiserende kurs skal være å fremme naturvennlig og sikkert friluftsliv i tråd med norsk friluftslivstradisjon.

Opptakskrav:

Opptakskravene er angitt spesielt for hvert enkelt kvalifiserende kurs.

Kursbeskrivelse:

Minimum varighet på kurset og maksimum antall deltakere pr instruktør er angitt. I tillegg angis det hvilke aspekter som skal vektlegges overfor deltakerne.

Temaliste:

Det stilles krav til hvilke emner kurset skal berøre. Under hvert tema blir det angitt hva deltakerne som minimum skal gjennomgå hvis de ikke kjenner til det fra før.

Vurdering:

Vurderingsavsnittet belyser hva det er spesielt viktig at deltagerne behersker etter endt kurs. For hvert enkelt kvalifiserende kurs er det gitt retningslinjer for hvordan deltakerne skal vurderes og hvilke kriterier de skal vurderes etter.

8 Utdanningsstige bre

8.1 Metodekurs bre

8.1.1 Formål

Deltakerne skal bevisstgjøres om viktigheten av sikkert veivalg på bre og i alpint terreng, og gjøres godt kjent med metodesett og tankegang for sikring og redning på bre, i snøbakker og utsatt terreng (dog ikke klatreterreng). Deltakerne skal vise at de kan orientering og at de har alminnelig god utholdenhet og bevegelsesteknikk i ulendt terreng, på snø og på is.

8.1.2 Opptakskrav

Brekurs eller tilsvarende og minst to års erfaring med alpine turer samt breturer sommer som vinter. Skal ha gjennomført flere turer med overnatting ute både sommer og vinter, f.eks. i telt vinter og sommer, snøhule og bivuakk. Minst 20 døgn i alpint høyfjellsterreng og minst 10 dager i forskjellige breområder (utenom brekurset og i løpet av de siste 5 år) må dokumenteres spesifikt. Det er viktig at det blir dokumentert at særlig erfaringer fra breområder er selvstendig erfaring, der en har vært med på veivalg og sikring underveis. Erfaring fra turer som andre har ledet er av mindre interesse. En må også dokumentere variert erfaring fra både snødekt bre og blåis.

8.1.3 Kursbeskrivelse for metodekurs bre

Varighet minst 4 hele dager. Minst 2 instruktører, inntil 4 deltakere pr. instruktør. Deltakerne skal få mest mulig egenpraksis i orientering, veivalg, bevegelsesteknikk, sikringsarbeid og kameratredning. Det er viktig at det skapes et trygt læringsmiljø og at det gjennomføres som et kurs der deltakerne skal lære mest mulig. Kurset skal ikke bære preg av eksaminasjon eller testing. Deltakerne skal motiveres til å være aktive, ta initiativ, være deltakende i diskusjoner og vise forståelse og innsikt i tema som tas opp.

8.1.4 Temaliste

Veivalg og føring i brefall

Veivalg, føring og sikring av taulag i brefall er et meget viktig tema. Det må brukes tid på diskusjoner om hensiktsmessig/ uhensiktsmessig veivalg, når sikre / ikke sikre og hvilke sikringsmetoder som er mest effektive i forskjellige situasjoner.

Bevegelsesteknikk og bruk av personlig breutstyr

Bruk av isøks og stegjern, seler og innbinding i taulaget, bevegelsesteknikk på is. Kjennskap til forskjellig utstyr og dets anvendelse.

Orientering

Generell orientering og orientering på bre skal gjennomgås.

Sikkerhet, sikringsmidler og sikringsmetoder

Når tau bør brukes og når det ikke bør brukes. Taulagsrutiner – vandremetoden, klatremetoden, standplass og mellomforankringer, bruk av isskruer, snøankere, karabinere, slynger og improviserte sikringsmidler for is og snø. Sikring på glatte eller utsatte partier (svaberg) ved å montere faste tau. Gjennomgang av standplass på fjell, bruk av kiler. Ulike metoders styrker og svakheter.

Kameratredning

Det bør fokuseres på enkle / improviserte metoder som deltakerne kan benytte hvis de kommer ut for en hendelse i forbindelse med sitt virke i fjellet.

- Førstehjelp utenfor allfarvei
- Varsling og organisering ved en ulykke
- Valg av område for redningsøvelser
- Grundig innføring i taljers virkemåte med utgangspunkt i hjelpetalje. Utbygging til 1:6-talje og 1:3-talje (z-talje). Redning gjennomføres både på is og på snø. Sikkerhet og sikring ved kameratredningsøvelser.
- Improvisasjon ved vanskelig adkomst – teknikker for opphenting fra smale bresprekker.
- Opptreden ved ulykker på kurs eller under føring.

Kjennskap til den organiserte redningstjenesten

Temaet kan tas opp i forbindelse med kameratredningsøvelsene. Det bør fokuseres på tidsfaktor, varslingsrutiner og hvordan taulaget kan fungere sammen med redningstjenesten.

Førstehjelp

Opptreden på skadested, varsling, å ta vare på skadet. Gjennomgang av de mest vanlige skadetyper og tilstander i høyfjellet. Førstehjelpsutstyr og annet utstyr som kan komme til nytte ved uhell og skader. Nedkjøling og nødbivuakk bør vies spesiell oppmerksomhet.

Rappell og klemknutegang

Alle deltakere skal øve på rappell og klemknutegang. Rappellfeste og sikring ved rappell gjennomgås grundig.

Snøbakketeknikk

Hensiktsmessige metoder og teknikker for å ta seg selv og taulaget sikkert opp og ned bratte snøbakker. Stakkatogange, oppbremsingsmetoder, sikring med snøankere. Øvelser med å stoppe en utglidning med tau og snøankre og alternative sikringsmidler. Skred skal være tema i denne økten.

Brefører-, turleder- og veglederrollen

Gjennom kurset skal deltakerne gjøres kjent med hva som er en breinstruktørs plikter og oppgaver, hvilke egenskaper som er viktige i ulike veglederroller og hva som forventes for å bestå et veglederkurs.

Andre tema

Dette er emner som tas opp i situasjoner ute eller som presentasjoner på kveldsøkter eller i pauser.

- Turplanlegging og informasjon og kommunikasjon med turdeltakere.
- Klær, mat og drikke.
- Natur, om fauna og flora, geologi, meteorologi, brelære – dette er tema som bør tas opp når det faller seg naturlig ute på tur.
- Verdier og normer, etikk, filosofi og historie.
- Kjennskap til standarder, lover, regler og organisasjoner.

Man kan ikke gå dypt inn i alle tema her. En del av teoriemnene egner seg godt for selvstudium. Det bør presenteres anbefalt litteratur for slikt selvstudium.

8.1.5 Vurdering

Etter endt kurs skal deltakerne få en skriftlig og muntlig vurdering som gir konkret veiledning til videre egenutvikling. Deltakere med manglende forståelse for sikkerhet og/eller utilstrekkelig egenferdighet på breen, må få konkret beskjed om hva som må forbedres før eventuell videre utdanning. De konkrete vurderingene skal føres inn på evalueringsskjema i kandidatens loggbok.

8.2 Assistentpraksis

Som grunnlag for veglederkurset bør deltakerne ha et pedagogisk erfaringsgrunnlag, og de skal derfor ha gjennomgått en praksis som instruktørassistent før opptak. Målet er at instruktørassistenten skal lære ved å observere andre instruktører på et kurs og ved å delta i instruksjon. Praksisen skal gjennomføres under ledelse og tilsyn av en vegleder som er godkjent som breinstruktør 1 eller høyere.

8.3 Veglederkurs bre

8.3.1 Formål

Kurset skal bevisstgjøre og forberede deltakerne på den kommende rollen som breinstruktør og veileder i høyfjellet. På kurset blir det gjennomgått pedagogiske tilnærminger til ulike situasjoner på nybegynnerkurs og under føring. Veglederkurset skal også være en praktisk eksamen hvor deltakerne skal vise at de har nødvendig forståelse, kunnskap og egenferdighet innen sikkerhet, sikringsarbeid, bevegelsesteknikk, lederskap og formidling samt vise at de har initiativ og driv nok til å fungere som instruktør eller brefører.

8.3.2 Opptakskrav

Gjennomført metodekurs bre og dokumentert minst 6 hele dagers praksis som assistent på brekurs hos NF-godkjent arrangør. Det forventes at kandidatene behersker teknikker og metoder gjennomgått på metodekurset før de begynner på veglederkurset. Veglederkurs må gjennomføres seinest sommeren tre år etter gjennomført metodekurs bre.

8.3.3 Kursbeskrivelse for veglederkurs bre

Varighet minst 4 hele dager. Minst 2 instruktører, inntil 4 deltagere pr. instruktør. Under hele kurset skal det fokuseres på veglederrollen. Vegleders ansvar og oppgaver tas opp til diskusjon i situasjoner kurset kommer opp i. Deltakerne skal aktiviseres og få ansvar gjennomføring av økter slik at de får vist at de egner seg som instruktører. Deltakerne må få vist at de behersker presentasjon av praktiske tema så vel som teori.

8.3.4 Temaliste

Instruktør- og førerrollen

Ved diskusjoner skal deltakerne vise bevisste holdninger og at de reflekterer over det å ta på seg ansvar som instruktør eller fører i høyfjellet.

Formidlingsteknikk

Krav til et godt læringsmiljø, krav og hensyn i valg av lærings situasjoner, grunnleggende prinsipper for formidling av praktiske og teoretiske emner og hvordan situasjoner og erfaringer kan

utnyttes til læring individuelt og i grupper. Tilpassing av progresjon og innhold til ulike deltakere.

Veivalg og føring i brefall

Valg av sted / hensiktsmessig øvingsterreng og hvordan skal dette presenteres på et brekurs.

Bevegelsesteknikk og bruk av breutstyr

Fokus på valg av sikkert og egnet øvingsområde, og hvordan og hvilke tema som presenteres på nybegynnerkurs.

Orientering

Deltakerne skal planlegge og gjennomføre et egnet opplegg for opplæring i orientering på bre.

Sikkerhet, sikringsmidler og sikringsmetoder

Hva er aktuelt lære bort på kurs, og hvordan bør det presenteres. Spesiell fokus på risikofaktorer generelt og på bre samt hvordan disse kan møtes for å forebygge ulykker.

Kameratredning

Deltakerne planlegger og gjennomfører redningsøvelser som de ville gjort på kurs. Drøfting av hva som bør læres bort på nybegynnerkurs og på videregående kurs. Valg av sted for øvelser og hvordan ta vare på sikkerheten under øvelsene.

Rappell og klemknutegang

Alle deltakere skal vise at de kan rappell og klemknutegang. Fokus på sikkerhet under rappelløvelser og hvordan få nybegynnere til å føle seg trygge.

Snøbakketeknikk

Deltakerne planlegger og presenterer et hensiktsmessig opplegg for snøbakke. Diskusjon om valg av øvingsområde, hva bør læres bort og hvordan. Sikkerhet under øvelser.

Andre tema

Dette er emner for diskusjon i situasjoner ute, i pauser eller på kveldsøkter.

- Instruktørens oppgaver før, under og etter et kurs.
- Informasjon og kommunikasjon med kursdeltakere og andre
- Klær, mat og drikke – instruktørens ansvar?.
- Førstehjelp.
- Natur, om fauna og flora, geologi, meteorologi,
- Brelære.
- Verdier og normer, etikk, filosofi og historie.
- Kjennskap til standarder, lover og regler og organisasjoner.

Deltakerne kan få tildelt hvert sitt teoriemne og anskueliggjøre hvordan de vil presentere emnet på et nybegynnerkurs.

8.3.5 Vurdering

Deltakerne skal få en løpende, muntlig vurdering underveis i kurset. Sluttvurdering skal gis i en personlig samtale med hver enkelt deltaker. Deltakeren skal oppfordres til selv å gjøre seg opp en mening om sine sterke og svake sider som instruktør eller fører.

Kandidatene skal vurderes ut fra følgende punkt, i prioritert rekkefølge: Sikkerhet, egenferdighet, formidlingsevne og lederskap. Det gis karakter bestått / ikke bestått, og kursleder skal gi en skriftlig og begrunnet vurdering som føres inn i kandidatens loggbok.

8.4 Metodekurs bre og veilederkurs bre som ett kurs

Metodekurs bre og veilederkurs bre skal som hovedregel arrangeres som separate kurs med gjennomført assistentpraksis før veilederkurset. Når særlige grunner tilsier det kan arrangøren søke NF-styret om å få arrangere metodekurs bre og veilederkurs bre som et samlet kurs. Dersom NF-styret godkjenner dette skal arrangøren rette seg etter følgende:

- Kurset skal holdes slik at første del tilsvarer metodekurs bre og andre del tilsvarer veilederkurs bre
- Det skal være en evaluering av kandidatene mellom de to delene. Her skal det avgjøres om den enkelte deltaker må ha mer praksis før veilederkurset eller om kandidaten kan fortsette på veilederkurset direkte.
- Kandidatene må beherske teknikker og metoder gjennomgått på metodekurset før de kan gå videre til veilederkurset (jf 8.1.5 om vurdering etter metodekurset og 8.2.2 om opptakskrav til veilederkurset). De som ikke får fortsette skal få presis tilbakemelding på hva som må forbedres før en kan ta veilederkurset.
- Etter andre del (veilederkurset) får kandidatene en vurdering til bestått eller ikke bestått.
- Etter bestått kurs må kandidaten ha assistentpraksis på et brekurs over en uke (minst 5 hele dager).

8.5 Rednings- og metodeseminar bre

8.5.1 Spesielt krav til gjennomføringa

Rednings- og metodeseminar bre arrangeres av NF-arrangører eller av NF-styret. Program for hvert seminar utarbeides i samarbeid mellom NF-styret og arrangør av samlinga.

8.5.2 Formål

Deltakeren skal i løpet av seminaret vise ferdigheter når det gjelder videregående kameratredning og alpin fjellredningstjeneste på bre. Deltakeren skal også vise solid egenferdighet på breen. Seminaret skal ta opp spesielle hensyn ved ulykker, samt gi en innføring i den alpine fjellredningstjenesten.

Seminaret skal også være et forum hvor instruktører får faglig oppdatering og vedlikeholder sin kompetanse gjennom å utveksle erfaringer med andre instruktører og miljøer.

8.5.3 Opptakskrav

- Godkjent som breinstruktør 1.

8.5.4 Kursbeskrivelse for rednings- og metodeseminar bre

Seminaret skal ha en minimum varighet på 3 dager og maksimalt 6 deltakere pr veileder. Det forventes at deltakerne er aktive i diskusjoner og bidrar til innhold og gjennomføring.

Hovedvekten er på fordyping i redningsmetoder. Det bør fokuseres på enkle / improviserte metoder som deltakerne kan benytte hvis de kommer ut for en hendelse i forbindelse med sitt

virke i fjellet, men deltakerne skal også gjøres kjent med tyngre utstyr og metoder som brukes av den organiserte fjellredningstjenesten.

8.5.5 Temaliste

Det ulykkesforebyggende arbeid skal hele tiden være i fokus under kurset. Spesiell vekt legges på analyse av risikofaktorer, tiltak for å redusere faren for mistak og konsekvenser av mistak. Ansvar for egen og deltakers sikkerhet skal drøftes.

- Varsling og organisering ved en ulykke
- Helhetlig og balansert redningstjeneste, den organiserte redningstjenesten og hvordan en redningsaksjon organiseres og gjennomføres.
- Valg av område for redningsøvelser.
- Repetisjon av grunnleggende kameratredningsteknikker.
- Improvisasjon ved vanskelig adkomst – teknikker for opphenting fra smale bresprekker.
- Utstyr og teknikk brukt av den organiserte redningstjenesten under heising, firing, transport og sikring av bære samt tilkomst og evakuering i trange sprekker.
- Søk i sprekkområder og samband.
- Opptreden ved ulykker på kurs eller under føring.
- Førstehjelp med følgende punkt
 - Medisinske risikofaktorer på bre/klatring og gjennomgang av skadestatistikk
 - Førstehjelpsmateriell for breinstruktører
 - Pasientundersøkelse
 - Generell nedkjøling
 - Håndtering av bevisstløs pasient
 - Hjerte- og lungeredning
 - Smertebehandling
 - Sår, brudd og luksasjoner
 - Transport av skadet
 - Snøblindhet
 - Gnagsår og solforbrenning
 - Sentrale sykdommer man bør kjenne til som instruktør
 - Kort om dehydrering

Vektlegging og rekkefølge av temaene

Det bør ikke være nødvendig å gå like dypt inn i alle tema som er ramset opp. Deltakernes kompetanse må i stor grad bestemme hvilke tema som kan tas summarisk og hvilke man må gå grundigere inn på. Improviserte metoder og teknikker som instruktør eller fører kan ha bruk i tilfelle ulykke skal prioriteres.

8.5.6 Vurdering

På redningsdelen skal det legges avgjørende vekt på hensiktsmessig og troverdig innsats i redningsarbeid på bre. Deltakere som viser lav egenferdighet og/ eller liten forståelse for sikkerhet og metoder skal ikke anbefales som breinstruktør 2.

8.6 Instruktørseminar

8.6.1 Spesielt krav til gjennomføringa

Instruktørseminar arrangeres av NF-arrangører eller av NF-styret. Program for hvert seminar utarbeides i samarbeid mellom NF-styret og arrangør av samlinga.

8.6.2 Formål

Deltakerne skal i løpet av seminaret vise reflekterte holdninger til instruktørens ansvar og oppgaver, og at de har forutsetninger for å organisere og lede kurs på bre eller klatrefjell. Deltakerne skal bevisstgjøres om vegledning og vurdering av instruktørkandidater.

Seminaret skal også være et forum hvor instruktører får faglig oppdatering og vedlikeholder sin kompetanse gjennom å utveksle erfaringer med andre instruktører og miljøer. Instruktørseminaret kan være åpent for andre enn instruktører under utdanning eller regodkjenning.

8.6.3 Opptakskrav

- Godkjent som breinstruktør 1 eller klatreinstruktør 1.

8.6.4 Kursbeskrivelse for instruktørseminar

Varighet minst 3 dager og minst to vegledere. Seminaret kan arrangeres i tilknytting til rednings- og metodeseminar bre eller klatring, som et sammenhengende seminar med minste varighet 5 dager.

Det ventes at deltakerne er aktive i diskusjoner og bidrar til innhold og gjennomføring. Seminaret bør fokusere på å drøfte kursleders rolle, ansvar og oppgaver i lys av seminardeltakernes egen praksis. Pedagogiske, sikkerhetsmessige og sosiale sider av kurslederrollen skal belyses.

På dette seminaret er det en fordel å trekke inn spesialkompetanse innen pedagogikk og vurdering.

8.6.5 Temaliste

- Kurslederrollen og kursleders ansvar og plikter
- Organisering av kurs, løpende kursledelse, informasjon
- Valg og bruk av arbeidsmetoder og lærings situasjoner
- Sikkerhet under opplæring
- Krav til læringsmiljø og progresjon
- Vegledning og vurdering av kandidater
- Tilbakemelding og evalueringsmåter, spesielt i forhold til kursdeltakere som ikke består kvalifikasjonskrav
- Samarbeid mellom instruktører
- Vanskelige kursdeltakere og gruppedynamikk
- Personlige relasjoner mellom instruktør og kursdeltakere
- Menneskelige feil og tiltak for å forebygge ulykker
- Om standarder, forskjellige utdannings systemer, lover og regler

Sikkerhet, metoder/standarder, tur etter evne, historie og tradisjon, etikk og klatreskikk, naturkjennskap og naturvennlig ferdsel og eventuelt andre tema fra metode- og veglederkurset bør koples inn som bitema i diskusjoner om kurslederrollen og kursleders ansvar.

Vektlegging og rekkefølge av temaene

Det bør ikke være nødvendig å gå like dypt inn i alle tema på lista. Deltakernes kompetanse må i stor grad bestemme hvilke tema som kan tas summarisk og hvilke man må gå grundigere inn på. Kursledelse, pedagogikk og sikkerhet skal prioriteres.

9 Utdanningsstige klatring

9.1 Metodekurs klatring

9.1.1 Formål

Deltakerne skal bevisstgjøres om grunnleggende forutsetninger for sikker klatring og gjøres godt kjent med metodesett og tankegang for sikring og redning på klatreklippe og i fjellterreng sommerstid. Deltakerne skal vise at de har alminnelig god utholdenhet og klatreteknikk samt forutsetninger for å ta vare på seg selv og andre under skiftende forhold. Kurset skal anspre til refleksjon over instruktørens formidlerrolle og ansvar.

9.1.2 Opptakskrav

- Klatrekurs eller tilsvarende kunnskaper
- Minimum 2 års erfaring med leding på ruter med flere taulengder i ulike områder
- Sikkert og metodisk kunne lede grad 5 på naturlige sikringer på ukjent klippe og grad 4 i fjellet i dårlig vær om sommeren; bør være kjent med kameratredning.
- Gjennomført flere turer med overnatting ute, sommer og vinter
- Bør ha generell leder- eller instruksjonserfaring

Presisering: "2 års erfaring" må forstås som 2 år med relativt høy egenaktivitet, med minst 50 taulengder på naturlige sikringer og et betydelig antall flertaulengders ruter.

9.1.3 Kursbeskrivelse for metodekurs klatring

Varighet minst 4 fulle dager og maksimalt 4 deltakere pr vegleder. Gjennom øvelser og klatring skal standard metodesett, taulagsrutiner og sikkerhetskrav gjennomgås. Deltakerne må samtidig gis begrunnet og nyansert tilbakemelding på sin egen praksis. En sentral del av kurset er en full gjennomgang av de viktigste metodene innen kameratredning.

Deltakerne skal få mest mulig egenpraksis i sikringsmetodikk og kameratredning. De skal først og fremst få anledning til å lære mest mulig. Kurset skal ikke bære preg av eksaminasjon eller testing. De skal motiveres til å være aktive, ta initiativ, være deltakende i diskusjoner og vise forståelse og innsikt i tema som tas opp.

9.1.4 Temaliste

Bevegelsesteknikk og bruk av personlig utstyr

Bevegelsesteknikk og bruk av personlig utstyr forutsettes å ligge innenfor det deltakerne behersker fra før. Temaene kan berøres dersom det viser seg nødvendig for å bevisstgjøre dem på spesielle momenter. Hjelm skal brukes på kurset.

Taulagsrutiner; klatring, taurop, rappell

Temaet omfatter taulagskontrakten (gjensidig ansvar), rutiner på standplass, ved leding, topptauing, rappell, klemknutegang og flertaulengders ruter, samt taurop. Kommunikasjon i taulaget under vanskelige forhold bør berøres. Temaet kan med fordel gjennomgås under en flertaulengders klatretur med påfølgende rappeller.

Valg og bruk av sikringsmidler og sikringsmetoder

Det anbefalte metodesettet gjennomgås. Deltakerne bør vise gode egenferdigheter i bruk av klatre- og sikringsutstyr, og få forståelse for enkeltdelens funksjon i sikringskjeden. Følgende berøres spesielt:

- Valg av sikringsmidler og personlig utstyr, kjennskap til kursutstyr
- Bruk av ulike typer sikringsmidler under ulike forhold
- Muligheter for og konsekvenser av feilbruk, slitasje og svikt
- Valg og bruk av sikringsmetoder (enkelt- og dobbeltau)
- Forhold til metoder brukt på innevegg og boreboltkltring
- Forskjellen mellom dynamiske og statiske sikringsmetoder
- Bruk og vurdering av ulike bremseprinsipper og taubremser
- Gjennomgang av sikringskjeden, inkludert aktuelle knuter.
- Tauteorier, krefter i sikringskjeden og konsekvenser for sikringsarbeidet
- Krav til standplasser, rappellfester og topptaufester
- Rigging og vurdering av kursstandplasser
- Vurdering og plassering av sikringer på led
- Orden i utstyret

Emnene kan gjennomgås i forbindelse med leding / standplassarbeid samt kameratredning, med vekt på å presentere innlæringsmetoder. Betydningen av god metodekjennskap og oversiktlige metoder skal vektlegges.

Kameratredning

Basismetoder for kameratredning gjennomgås:

- Avbinding av tau og frigjøring fra standplass
- Klemknutegang
- Ulike metoder for nedfiring med skadd person
- Rigging av taljer og heising
- Sikkerhetsmessige hensyn og prioritering av innsats under redning

Emnet bør legges opp i et bratt treningsfelt med rikelige naturlige forankringsmuligheter.

Kjennskap til den organiserte redningstjenesten

Temaet kan tas opp i forbindelse med kameratredningsøvelsene. Det bør fokuseres på tidsfaktor, varslingsrutiner og hvordan taulaget kan fungere sammen med redningstjenesten.

Førstehjelp

Elementær førstehjelp må gjennomgås hvis deltakerne ikke behersker dette. Ellers berøres de mest vanlige skadetyper og tilstander i fjellet, opptreden på skadested, varsling samt å ta vare på skadet. Nedkjøling og nødbivuakk bør vies spesiell oppmerksomhet.

Veglederrollen

Veglederrollen er ikke tema for metodekurset, men deltakerne bør kort gjøres kjent med hva som er en klatreinstruktørs ansvar og oppgaver, hvilke egenskaper som er viktige i veglederrollen og hva som forventes for å bestå et veglederkurs.

Andre tema

Dette er emner som kan tas opp i situasjoner ute eller som presentasjoner på kveldsøkter, i pauser eller når det er naturlig ute på tur.

- Risikofaktorer og ulykkesårsaker i klatring og fjellsport

- Orientering i fjellet, grunnleggende om kart og kompass.
- Klær, mat og drikke.

Man kan ikke gå dypt inn i alle tema her. En del av teoriemnene egner seg godt for selvstudium. Det bør presenteres anbefalt litteratur for slikt selvstudium.

9.1.5 Vurdering

Deltakerne skal få en løpende, muntlig tilbakemelding undervegs i kurset. Etter endt kurs skal deltakerne få en skriftlig og muntlig vurdering som gir konkret vegledning til videre egenutvikling. Deltakere med manglende forståelse for sikkerhet og/eller utilstrekkelig egenferdighet i veggen, må få konkret beskjed om hva som må forbedres før eventuell videre utdanning. De konkrete vurderingene skal føres inn på evalueringsskjema i kandidatens loggbok.

9.2 Assistentpraksis

Som grunnlag for veglederkurset bør deltakerne ha et pedagogisk erfaringsgrunnlag, og de skal derfor ha gjennomgått en praksis som instruktørassistent før opptak. Målet er at instruktørassistenten skal lære ved å observere andre instruktører på et kurs og ved å delta i instruksjon. Praksisen skal gjennomføres under ledelse og tilsyn av en vegleder som er godkjent som klatreinstruktør 1 eller høyere. Veglederen skal gi instruktørassistenten løpende og konkret vurdering i løpet av praksisen.

9.3 Veglederkurs klatring

9.3.1 Formål

Kurset skal bevisstgjøre og forberede deltakerne på rollen som klatreinstruktør og ansvaret som følger med. Det skal anspore til refleksjon over hvordan ulike tema på klatre- og kameratredningskurs bør formidles. Veglederkurset skal også være en praktisk eksamen hvor deltakerne skal vise at de har nødvendig forståelse, kunnskap og egenferdighet innen sikkerhet, sikringsarbeid, klatreteknikk og formidling, samt vise at de har nok initiativ og driv til å fungere som instruktør.

9.3.2 Opptakskrav

- Gjennomført metodekurs klatring
- Dokumentert minst 6 dagers assistentpraksis etter metodekurset.

Minst 3 dager av assistentpraksisen skal være fra naturlig sikret klatring eller kameratredning. Kandidatene må beherske teknikker og metoder gjennomgått på metodekurset før de begynner på veglederkurset. Veglederkurs må gjennomføres seinest sommeren tre år etter gjennomført metodekurs klatring. Grunnleggende førstehjelpkunnskap kreves før godkjenning.

9.3.3 Kursbeskrivelse for veglederkurs klatring

Varighet minst 4 fulle dager og maksimalt 4 deltakere pr vegleder. Under hele kurset skal det fokuseres på veglederrollen. Instruksjonsøvelser er en sentral del av kurset. Pedagogiske tilnærminger til nybegynnerkurs og kameratredningskurs skal gjennomgås. Deltakerne skal aktiviseres og få ansvar for gjennomføring av økter slik at de får vist at de egner seg som

instruktører. Deltakerne skal vise at de behersker presentasjon av praktiske tema så vel som teori, og samtidig at de har tilstrekkelig egenferdighet.

9.3.4 Temaliste

Instruksjonsøvelsene bør også fungere som en repetisjon av de viktigste temaene fra metodekurset.

Instruktørrollen

Ved diskusjoner skal deltakerne vise bevisste holdninger og at de reflekterer over det å ta på seg ansvar som instruktør. Instruktørens ansvar og oppgaver tas opp til diskusjon i situasjoner kurset kommer opp i.

Formidlingsteknikk

Krav til trygt og godt læringsmiljø, krav og hensyn i valg av læringssituasjoner, grunnleggende prinsipper for formidling av praktiske og teoretiske emner og hvordan situasjoner og erfaringer kan utnyttes til læring individuelt og i grupper. Tilpassing av progresjon og innhold til ulike deltakere. Tilbakemelding og evaluering.

Vegvalg, sikkerhet, risikofaktorer og ansvar.

Deltakerne skal bevisstgjøres om sitt ansvar som turledere og kravene til å vurdere ei gruppe. De skal trenes i å begrunne turvalg/aktivitet ut fra gruppas sammensetning, terreng, utstyr og skiftende værforhold, og til å ivareta sikkerheten for kursdeltakere med ulike forutsetninger. Følgende skal tas opp spesielt:

- Vegvalg: Sikrings- og retrettmuligheter, sikkerhetsmessige forhold ved anmarsj og retur, grunnleggende om kart og kompass
- Vegvalg: Bruk av klatrefører, graderingssystem
- Forberedelse på uforutsette hendelser, uforutsett overnatting ute
- Kritiske faktorer i vurdering av kursgrupper
- Generelle risikofaktorer i klatring, ulykkesstatistikk
- Ulykkesforebygging: Risikobevisthet, menneskelige feil og muligheter til å fange opp feil, preventivt tenkesett, gradvis erfaringsoppbygging
- Kommunikasjon og gjensidig sjekk som sikkerhetsressurs
- Sikkerhet med uøvde i utsatt terreng: Opptreden, situasjonsoppfatning og sikring
- Krav ved valg av sted for instruksjon og øvelser
- Egenansvar og instruktøransvar

Klatreteknikk

Grunnleggende klatreteknikk bør være tema for en instruksjonsøvelse, slik at deltakerne bevisstgjøres på valg av sted, situasjon og formidlingsform.

Taulagsrutiner og sikringsmetoder

Temaene fra metodekurset bør repeteres gjennom diskusjon og instruksjonsøvelser, slik at deltakerne får vist at de har nødvendig metodekjennskap og forståelse. Presentasjonsform og prioritering av emner på nybegynnerkurs gjennomgås.

Kameratredning

Deltakerne planlegger og gjennomfører øvelser som de ville gjort på kurs. Samtidig drøftes hva som bør læres bort på nybegynnerkurs og på videregående kurs, valg av sted for øvelser og hvordan ta vare på sikkerheten under øvelsene.

Verdier og normer, historie og tradisjoner, klatreskikk og etikk

Temaet bør berøre spørsmål knyttet til individuelt og felles ansvar under klatring og ferdsel i fjellet, rollemodeller i klatring og ulik sikkerhetspraksis, alvor kontra lek, sporløs ferdsel kontra tilrettelegging, ulike holdninger til naturbruk, tradisjoner i fjellsport og fjellbruk, utviklinga i norsk klatreskikk, historiske faser i utvikling av klatresporten og utstyrsutvikling. Dette kan tas opp til diskusjon i situasjoner ute, i pauser eller i kveldsøkter.

Andre tema

Dette er emner som tas opp i situasjoner ute eller som presentasjoner på kveldsøkter, i pauser eller når det er naturlig ute på tur.

- Instruktørens praktiske oppgaver før, under og etter et kurs.
- Informasjon og kommunikasjon med kursdeltakere og andre
- Klær, mat og drikke – instruktørens ansvar?.
- Førstehjelp (jf metodekurset).
- Geologi, fjellkjennskap og klatreformasjoner
- Kjennskap til standarder, lover og regler og organisasjoner.

Deltakerne kan få tildelt hvert sitt teoriemne og vise hvordan de vil presentere emnet på et nybegynnerkurs.

Nærmere om valg og bruk av arbeidsmåter

Gjennom hele kurset skal deltakerne trenes i å vurdere hvordan de ulike læringsemnene bør presenteres på et klatrekurs:

- Hva? (Vurdering av hvilke enkeltelementer som går inn i læringsemnet)
- Hvordan? (Valg av situasjon og metode – instruerende og/eller problemløsende)
- Når? (Hvor bør læringsemnene plasseres i kurssammenhengen?)
- Hvorfor? (Verdiforankret begrunnelse for hvert av de 3 første punktene)

Valg og bruk av situasjoner man treffer på eller skaper underveis bør være gjennomgående for kurset. Deltakerne må lære seg at de kan formidle ting uten at de nødvendigvis instruerer kontinuerlig. Flere temaer kan tas opp til diskusjon om innhold og presentasjon, da dette vil stimulere til refleksjon og bevisstgjøre deltakerne.

Lærings situasjonene under instruktørkurset er ikke nødvendigvis de samme som egner seg på et nybegynnerkurs. I en eller flere instruksjonsøvelser bør deltakerne gis i oppgave å tilpasse læringsemner for et begynnerkurs, slik at de selv velger hvilke enkeltelementer som skal inngå, velger situasjon og metode og gjennomfører emnet. Ethvert læringsemne legges opp som en progresjon bygd opp av enkle og oversiktlige elementer slik at deltakerne har overskudd til å reflektere over det de skal gjøre. Velg lette ruter for å sikre dette overskuddet til å lære.

Hver dag bør oppsummeres ved at alle deltar i en erfaringsdeling på kvelden. Forberedelse til neste dag bør også være et naturlig element i kveldsøkta. Dette er rutiner deltakerne bør ta med seg i sin videre instruktørrolle.

9.3.5 Vurdering

Deltakerne skal få en løpende, muntlig vurdering underveis i kurset. Sluttvurdering skal gis i en personlig samtale med hver enkelt deltaker. Deltakeren skal oppfordres til selv å gjøre seg opp en mening om sine sterke og svake sider som instruktør. Kandidatene skal vurderes ut fra følgende punkt, i prioritert rekkefølge: Sikkerhet, egenferdighet, formidlingsevne og lederskap.

Det gis karakter bestått / ikke bestått, og kursleder skal gi en skriftlig og begrunnet vurdering som føres inn i kandidatens loggbok.

9.4 Metodekurs klatring og veglederkurs klatring som ett kurs

Metodekurs klatring og veilederkurs klatring skal som hovedregel arrangeres som separate kurs med gjennomført assistentpraksis før veilederkurset. Når særlige grunner tilsier det kan arrangøren søke NF-styret om å få arrangere metodekurs klatring og veilederkurs klatring som et samlet kurs. Dersom NF-styret godkjenner dette skal arrangøren rette seg etter følgende:

- Kurset skal holdes slik at første del tilsvarer metodekurs klatring og andre del tilsvarer veglederkurs klatring
- Det skal være en evaluering av kandidatene mellom de to delene. Her skal det avgjøres om den enkelte deltaker må ha mer praksis før veglederkurset eller om kandidaten kan fortsette på veglederkurset direkte.
- Kandidatene må beherske teknikker og metoder gjennomgått på metodekurset før de kan gå videre til veglederkurset (jf 9.1.5 om vurdering etter metodekurset og 9.2.2 om opptakskrav til veglederkurset). De som ikke får fortsette skal få presis tilbakemelding på hva som må forbedres før de kan ta veglederkurset.
- Etter andre del (veilederkurset) får kandidatene en vurdering til bestått eller ikke bestått.
- Etter bestått kurs må kandidaten ha assistentpraksis på 6 dager.

9.5 Rednings- og metodeseminar klatring

9.5.1 Spesielt krav til gjennomføring

Rednings- og metodeseminar klatring arrangeres av NF-arrangører eller av NF-styret. Program for hvert seminar utarbeides i samarbeid mellom NF-styret og arrangør av samlinga.

9.5.2 Formål

Deltakerne skal i løpet av seminaret vise ferdigheter innen metodesett for fjellklatring, videregående kameratredning og fjellredning, og at de har forutsetninger for å organisere og lede kurs på klatrefjell. Seminaret skal ta opp spesielle hensyn ved ulykker, samt gi en innføring i den alpine fjellredningstjenesten. Seminaret skal også være et forum hvor instruktører får faglig oppdatering og vedlikeholder sin kompetanse gjennom å utveksle erfaringer med andre instruktører og miljøer.

9.5.3 Opptakskrav

- Godkjent som klatreinstruktør 1.

9.5.4 Kursbeskrivelse for rednings- og metodeseminar klatring

Varighet minst 3 dager og maksimalt 6 deltakere pr vegleder. Det ventes at deltakerne er aktive i diskusjoner og bidrar til innhold og gjennomføring. Metodespørsmål knyttet til klatring i kurssammenheng kan tas opp til drøfting. Redningsdelen skal fokusere på enkle / improviserte metoder som deltakerne kan bruke hvis de kommer ut for en hendelse i forbindelse med sitt virke i fjellet, men deltakerne bør også gjøres kjent med tyngre utstyr og metoder som brukes av den organiserte fjellredningstjenesten.

9.5.5 Temaliste

- Prøving og drøfting av metoder i kursklatring og grunnleggende kameratredning.

- Improvisert redning i kompliserte situasjoner i fjellvegg
- Valg av område for redningsøvelser
- Opptreden ved ulykker på kurs eller under føring
- Varsling og organisering ved en ulykke
- Om organisert redningstjeneste og hvordan en redningsaksjon organiseres og gjennomføres
- Utstyr og teknikk brukt av den organiserte redningstjenesten under tilkomst, sikring og evakuering av skadde i bratt fjell
- Søk og samband
- Ulykkesforebyggende arbeid, med spesiell vekt på analyse av risikofaktorer, tiltak for å redusere faren for mistak og konsekvenser av mistak. Ansvar for egen og deltakeres sikkerhet skal drøftes
- Etikk, sikkerhet og ansvar: Jf veglederкурset
- Førstehjelp med følgende punkt
 - Medisinske risikofaktorer på bre/kltring og gjennomgang av skadestatistikk
 - Førstehjelpsmateriell for klatreinstruktører
 - Pasientundersøkelse
 - Generell nedkjøling
 - Håndtering av bevisstløs pasient
 - Hjerte- og lungeredning
 - Smertebehandling
 - Sår, brudd og luksasjoner
 - Transport av skadet
 - Snøblindhet
 - Gnagsår og solforbrenning
 - Sentrale sykdommer man bør kjenne til som instruktør
 - Kort om dehydrering

Vektlegging og rekkefølge av temaene

Det bør ikke være nødvendig å gå like dypt inn i alle tema på lista. Deltakernes kompetanse må i stor grad bestemme hvilke tema som kan tas summarisk og hvilke man må gå grundigere inn på. Improviserte metoder og teknikker som instruktør kan ha bruk i tilfelle ulykke skal prioriteres.

9.5.6 Vurdering

Det skal legges avgjørende vekt på hensiktsmessig og troverdig innsats i redningsarbeid i fjellvegg. Deltakere som viser lav egenferdighet og/eller liten forståelse for sikkerhet og metoder skal ikke anbefales som klatreinstruktør 2.

9.6 Instruktørseminar

Instruktørseminaret i utdanningsstigen for klatring har samme formål og innhold og skal gjennomføres etter de samme kravene som instruktørseminaret i utdanningsstigen for bre, se standardens punkt 8.6.

10 Utdanningsstige skred

10.1 Krav til arrangementene

10.1.1 Krav til arrangør

Metodekurs kan avholdes av kursarrangører på nivå 1.

10.1.2 Krav til kursleder og instruktør

Kursleder skal ha kompetanse som fjellkursleder, og fortrinnsvis spesiell kompetanse innen snø- og skredfarevurdering, vegvalg i skredfarlig lende og redning i skred. Instruktør skal ha minst 4 års allsidig erfaring fra alpine turer i vinterfjell, gjennomført metodekurs skred eller tilsvarende samt kompetanse som instruktør på nivå 1. En person med annen fagutdanning innen skred kan være instruktør selv om vedkommende ikke er fjellkursleder.

10.1.3 Krav til sikkerhet

Kurs i vegvalg, snøkjennskap og skredredningstjeneste må legges til terreng med såpass dimensjoner og typiske kjennetegn for skredutsatt lende at det er mulig å gjøre dagsturer med utsikt til illustrerende lende, samtidig som tilfredsstillende sikkerhet opprettholdes. Graving av snøprofil og stabilitetstester må kunne foregå på en slik måte og i slikt lende at deltakere ikke risikerer å bli revet med i farlige skred eller å bli begravd under snø.

Skredøvelser skal gjennomføres på steder der det i løpet av øvelsesperioden ikke kan gå naturlige eller kunstig utløste skred. Det vil si at et øvelsesskred ikke skal sprenges eller utløses på annen måte, men graves ut (om nødvendig av deltakerne selv).

Figuranter i skredet skal sikres mot uhell og skader. Ved nedgraving av figurant skal gropen utformes i henhold til NRKH sine retningslinjer, og figuranten skal ha kontinuerlig samband med kursledelsen, være entydig posisjonsbestemt uavhengig av søkeutstyr og være fysisk og psykisk rustet for oppgaven.

Ved bruk av helikopter forutsettes at kursleder har erfaring med dette og er kjent med sikkerhetsrutiner.

10.2 Metodekurs skred (vegvalg og kameratredning)

10.2.1 Formål

Deltakerne skal gjennom kurset oppnå en grunnleggende forståelse av snøskred, snøskredfare, vurdering av terreng og andre forhold som påvirker skredfaren samt vegvalg i skredfarlig terreng. De skal få ei innføring i metoder for å undersøke snødekke og stabilitet. Etter kurset skal de også beherske kameratredning ved snøskred.

10.2.2 Opptakskrav

Deltakere på metodekurs skred skal ha solide grunnferdigheter i friluftsliv om vinteren når det gjelder bruk av ski, klær, mat og drikke, så vel som ferdigheter i orientering om vinteren og erfaring med ly og leir vinterstid. Deltakerne skal også ha dokumenterte ferdigheter i kameratredning og førstehjelp.

10.2.3 Kursbeskrivelse

Varighet 3 hele dager og maksimalt 8 deltagere pr instruktør. Kurset skal fokusere på tursituasjonen der problemstillingene er å ferdes og oppholde seg i et mulig skredfarlig terreng. For vurdering av vegvalg og leirsteder legges hovedvekten på bruke de objektive vurderingskriterier som finnes. Beslutningsprosesser og risikovurdering i tursammenheng skal være en viktig del av kurset, der deltakerne stilles foran ulike valgmuligheter.

10.2.4 Temaliste

Hovedtema for kurset er vegvalg i skredutsatt terreng og kameratredning.

Snødekke og terreng

Deltakerne skal få grunnleggende kjennskap til oppbyggingen av ulike snødekker, værrets påvirkning av disse og forventet variasjon fra snøen kommer til den går.

Deltakerne skal lære gode og praktisk rettede metoder for terrengvurdering og hvordan bedømme potensielle utløsnings- og utløpsområder for snøskred. Emnene presenteres som illustrasjon på hvordan helhetlig forståelse skal gi en hjelp til vurdering av den generelle skredfaren og hvordan denne kjennskapen kan benyttes konkret i en tursituasjon.

Snøundersøkelser

Deltakerne skal lære grunnleggende snøklassifisering og å kunne identifisere svake sjikt i snødekket, samt prinsippene for snøundersøkelser og stabilitetstester, inkludert disse metodenes fordeler, ulemper og praktisk relevans.

Kameratredning

Det skal fokuseres på hvilke muligheter man har i gruppa når uhellet er ute. Bruk av søkeutstyr i kameratredning, herunder bruk av elektroniske søkemidler, skal gjennomgås. Deltakerne skal lære å lede og gjennomføre en kameratredningsaksjon med og uten elektronisk søkeutstyr. Betydning og nytteverdi av elektronisk utstyr på ulike turer skal tas opp og diskuteres. I tillegg diskuteres sikrings- og skadereduserende tiltak og utstyr. Kameratredningsdelen består videre av organisering av søket, vurdering av søkeområde, framgraving og uttransport.

Enkel førstehjelp i forbindelse med skredulykker og transport skal gjennomgås, med vekt på forventede skademekanismer ved skredulykker, livreddende førstehjelp og hypotermi.

10.2.5 Vurdering

Deltakere skal gis en personlig, nyansert tilbakemelding på eget kompetansenivå, med styrker og svakheter. Kurset skal ikke bære preg av forventninger til prestasjonsnivå fra deltagerens side, men de skal gis konkret vegledning til videre egenutvikling. Deltakere med manglende forståelse for tema som er sentrale på kurset, må få konkret beskjed om hva som må forbedres før eventuell videre utdanning.

11 Vedlegg

11.1 Forord til tidligere utgaver med endringshistorie.

11.1.1 Forord til 1. utgave 1995.

Norsk Fjellspportforum (i de to første år Fellesforum for Fjellspport) ble etablert i 1988 etter et initiativ fra Brekomiteen i Den norske Turistforening for å få til et bedre samarbeid mellom de ulike fjellspport-miljøer i Norge. Bakgrunnen for initiativet var en tro på at en samordning av virksomheten i de ulike organisasjoner ville sikre en god kvalitet innenfor kurs og opplæring i fjellspportaktiviteter.

Arbeidet nedfelte seg snart på tre områder. En ulykkesforebyggende komite utarbeidet et ulykkesregistreringsskjema for klatring og fjellspport. Dette har vært i bruk siden 1993. En kompetansekomite har utarbeidet retningslinjer for kompetansekrav til instruktører og veiledere på fjellspportarrangementer. En kurs- og metodekomite har utarbeidet veiledende normer for såkalte kvalifiserende kurs, altså kurs som bør inngå i instruktør- og veglederqualifisering. Resultatet av de to sistnevnte komiteenes arbeid foreligger i den følgende *Nasjonale standard for instruktører, førere og kursarrangører i fjellspport*.

Medlemmer i Norsk Fjellspportforum er ikke personer, men fjellspportgrupper, klatreklubber, kursarrangører og andre grupper med vesentlig kompetanse innen fjellspport. Styret og komiteene består av representanter for de følgende medlemsorganisasjoner og -kategorier: Norsk Tindeklub, Norske Tindeveiledere (Nortind), DNT-Bregruppa, DNTs fjellspportgrupper, klatre- og fjellspportgrupper og andre kursarrangører.

De to komiteene som har hatt et hovedansvar for denne utredningen har hatt skiftende deltagere, men har i siste fase hatt følgende medlemmer: Kompetansekomiteen; Tore Røraas, leder (DNT-Bregruppa), Ørjan Jensen (Nortind), Jonny Humlevåg (DNTs fjellspportgrupper), Tore Stensberg (andre kursarrangører), Petter Gaarder (Norsk Tindeklub), Kurs- og metodekomiteen; Geir Grimeland, leder (klatre- og fjellspportgrupper), Inger Marie Østby (DNT-Bregruppa), Ståle Grimen (DNTs fjellspportgrupper), Nils Faarlund (Nortind), Ivar Mytting (andre kursarrangører) og Bodil Stueflaten (Norsk Tindeklub).

Standarden ble vedtatt som en veiledende standard av Norsk Fjellspportforums ekstraordinære årsmøte den 14. april 1994. Denne utgaven er en revidert utgave som legges fram for ordinært årsmøte i NF den 22. mars 1995. Endringer siden opprinnelig utgave er kun av redaksjonell art, men enkelte punkter med manglende samsvar i de to hoveddelene av standarden er korrigert.

Arbeidet har vært finansiert av kontingent fra medlemsorganisasjonene, Den norske Turistforening og Næringsdepartementet.

20. februar 1995

Bjørn L. Basberg
Styreleder

11.1.2 Revisjon oktober 1999.

Etter reorganisering av NF på rådsmøtet i mars 1999, har det nye styret sammensatt av representanter for DNT, NKF og andre kursarrangører satt igang et arbeid med å revidere standarden. Et av målene her er å samkjøre standardene for NF og NKF. Det har ikke vært tid til å gjennomgå hele standarden før det nye rådsmøtet i november 1999. I denne omgangen er revisjonen derfor begrenset til det som gjelder nivået NF-klatreinstruktør (1b), nærmere bestemt kompetansekravene (punkt 4.2.2.) og standarden for klatreinstruktørkurs (1b) (punkt 7.3.).

Utover dette er det gjort mindre endringer i følgende punkter: 4.3.2. (arbeidsfelt for NF-klatreinstruktør), 5.4. (nytt punkt om vedlikehold av godkjenning og rapportering), 6.1 og 6.4.3 (om søknads- og vurderingsskjema), 6.5 (godkjenning av NF-fjellkursledere skal gjøres av styret, jf vedtektene), 6.7.2, 7.4 og 7.5 (alt om breinstruktørkurs for klatreinstruktører og v.v. er tatt ut), 7.6.3/7.6.4/7.6.6 (løftekloa er nedtonet til fordel for andre metoder ved vanskelig atkomst i breberedning). Tidligere punkter 7.6. – 7.9. blir nye punkter 7.4. – 7.7.

15. oktober 1999
Sivert Kalvik
Styreleder

11.1.3 Revisjon januar 2002.

I denne versjon er utdanningen til NF-breinstruktør gjort om. Breinstruktørkurs (NF 1a) på en uke er tatt ut av standarden og erstattet med kursene ”metodekurs bre” på fire dager og ”veglederkurs bre” på tre dager. Mellom metodekurs og veglederkurs skal kandidatene ha minst fem dagers praksis som instruktørassistent på et brekurs. Krav om femdagers assistentpraksis er tatt ut av standarden.

Det er innført et nytt nivå, breinstruktør 2. Godkjenning som breinstruktør 2 gjøres av styret i NF. Breinstruktør 2 kan i tillegg til virkeområde for brekursleder også virke som kursleder på metodekurs bre, veglederkurs bre eller rednings- og kurslederseminar bre.

Kurset ”veivalg i skredfarlig terreng” er utvidet med en dag med kameratredning ved skred. Tema som skal være med i kameratredningsdelen er: *Kameratredning – varsling, søk i snøskred, overflatesøk, grovsøk, framgraving, behandling av skadet, tiltak mot nedkjøling, transport av skadet, førstehjelp. Bruk av sender / mottaker utstyr. Vurdering av sikkerhet, fare for etterskred.*

NF Styret har som mål å revidere skred og vinterutdanningen i NF-standarden til sesongen 2002 / 2003.

20. januar 2002
Sivert Kalvik
Styreleder

11.1.4 Revisjon januar 2003

Endringer i utdanninga til NF-klatreinstruktør :

Utdanninga til NF-klatreinstruktør er gjort om og bygd opp etter tilnærmet samme modell som breinstruktørutdanninga, men med noen forskjeller på nivå 1b og 2. Klatreinstruktørkurs (NF 1b) på en uke er tatt ut av standarden og erstattet med ”metodekurs klatring” på 4 dager og ”veglederkurs klatring” på 4 dager. Før veglederkurset skal kandidatene ha minst 6 dagers instruksjonspraksis. Kravet om ei uke aspirantpraksis er erstattet med 6 dagers instruktørpraksis. Instruktørene godkjennes eller underkjennes på veglederkurset.

Det er innført et nytt nivå, klatreinstruktør 2, som innebærer kompetanse til å holde instruktørkurs i klatring. Godkjenning som klatreinstruktør 2 gjøres av styret i NF eller styregruppe i NF (styregruppe = NKF, DNT eller ”andre kursarrangører”).

Det er satt relativt små praksiskrav til klatreinstruktør 1, større til klatrekursleder (15 dager) og klatreinstruktør 2 (klatrekurslederkrav + 10 dager kursledelse + instruksjon på 2 instruktørkurs)

Endringer i utdanninga til NF-breinstruktør :

Endringer i varighet på metodekurs og veglederkurs, nå er begge kursene på 4 dager. Kursene 'rednings- og kurslederseminar bre' og 'breinstruktør 2 og kursledersamling' er erstattet med 'rednings- og metodeseminar bre' og 'instruktørseminar bre'.

I tillegg er kursene 'fjellredning på bre' og 'fjellredning på klatrefjell' tatt ut av standarden. Disse kursene er erstattet med kursene 'rednings- og metodeseminar bre' og 'rednings- og metodeseminar klatring'.

Endringer i utdanningen innen skred:

Kompetansestandardens skredutdanning består etter revisjonen 2002 av en del. I løpet av 2003 vil styret utarbeide forslag til veglederkurs skred slik at utdannelsen blir i to steg. Etter veglederkurset vil en ha kompetanse til å instruere på metodekurs skred. Ulike organisasjoner har et behov for å vite hvilke personer som med trygghet kan benyttes som instruktører på skredkurs.

Metodekurset tar over for det tidligere vegvalgs- og kameratredningskurset, med litt annen prioritet på emnene. For å bli godkjent som brekursleder må en ha gjennomført metodekurs skred.

Veglederkurset vil bli et skredinstruktørkurs som kreves for den som ønsker å holde NF-godkjente skredkurs. Emnet organisert redning nedtones, da dette omfatter oppgaver som ligger utenfor NF's primære virkeområde. Her henviser vi til Røde Kors og Nortind. Etter planen vil begge kursene bli obligatorisk for å oppnå kvalifikasjonsnivået fjellkursleder. Hovedvekten i kursene legges på snørelaterte skred, men også andre skredtyper gjennomgås.

De emner som tidligere lå under kurset 'redning fra skred' mangler foreløpig siden skreddelen ikke er ferdig utarbeidet. For de som ønsker å arrangere et kurs innen disse emnene henvises det foreløpig til den gamle standarden (som en kan finne i dokumentarkivet på våre hjemmesider).

18. oktober 2002

Ove Gunnar Drageset
Styreleder

11.1.5 Revisjon oktober 2003.

Endringer i disposisjonen

Kapitlene 4 og 5 har byttet plass i standarden, slik at alle bestemmelser som gjelder instruktører og instruktørgodkjenning nå kommer suksessivt.

Kompetansestandard (tidligere kapittel 4, nå kapittel 5) er redigert slik at alle kompetansekrav er blitt samlet på ett sted, likeså bestemmelsene om arbeidsfelt for de ulike instruktørkategoriene. Relevante bestemmelser fra kapittel 8 og 9 er flyttet hit. Tidligere var en god del av disse kravene i realiteten dobbeltbestemt, ved at de sto med ulike ord i både i kapitlet om kompetansekrav og i kursbeskrivelsene for de kvalifiserende kursene. Dette er nå strammet opp,

slik at kompetansekravene stort sett referer til hva kandidatene skal tilegne seg gjennom de kvalifiserende kursene. Det faktiske innholdet i disse bestemmelsene er i all hovedsak uendret.

Kapittel 6 om godkjenning er strammet opp tilsvarende, slik at det nå er blitt en rein prosedyrebeskrivelse med krav til selve godkjenningen av instruktører. Enkelte bestemmelser som tidligere sto andre steder i standarden er flyttet hit, og bestemmelser om andre forhold er fjernet. I all hovedsak gjelder det siste bestemmelser som likevel er formulert andre steder i standarden – blant annet det som før sto om praksis som instruktørassistent, og om vurdering. Dette er fra før tatt inn i de enkelte kursbeskrivelsene i kapittel 8 og 9.

Mindre, redaksjonelle endringer

Kapittel 2, innledningen til standarden, er skrevet om en del for å få teksten mer i samsvar med dagens situasjon og endringer som har skjedd etter at standarden første gang ble vedtatt i 1995.

Kapittel 3 om begreper og definisjoner er komplettert med 3 begreper.

Kapittel 4 om godkjenning av NF-arrangører (tidligere kapittel 5) har fått noen mindre justeringer av ordlyden som følge av endringer som er gjort andre steder i standarden. Det faktiske innholdet i bestemmelsene er ikke endret.

Det samme gjelder kapittel 7, introduksjonen til standarden for kvalifiserende kurs.

Endringer i utdanningsstigen

På nivå 1 er det er innført en mulighet til kvalifisering gjennom eksaminasjon, jf punktene 5.2.1, 5.2.2 og 6.3.1. Dette er i samsvar med UIAA-modellen for utdanning av instruktører.

Kursledernivået er tatt helt ut av standarden, fordi det har vært et reelt behov for å forenkle nivådelinga i utdanningsstigen. Dette innebærer at breinstruktør 1 og klatreinstruktør 1 vil kunne arbeide som kursleder når arrangøren vurderer instruktørens erfaringsbakgrunn til å være god nok. Kravene til vurdering av instruktørens erfaring er de samme, men formell godkjenning kreves ikke lenger.

På nivå 2 er det gjort en liten lempelse ved at den foreskrevne praksisen fra instruktørkurs ikke må opparbeides på nytt dersom kandidaten allerede er godkjent på nivå 2 på den andre stigen. Det vil si at en kandidat til godkjenning som klatreinstruktør 2 kan fritas for dette praksiskravet dersom vedkommende allerede er godkjent som breinstruktør 2, og v.v.

Utdanningsstigen for skred er supplert med krav til kompetanse hos kursleder og instruktør (nytt punkt 10.1.2). Det er foreløpig ikke innført noe veglederkurs for skred. Dette ville i realiteten innebære en utvidelse av nasjonal standard til også å omfatte skredutdanning. Styret har ikke oppfattet noe klart behov for dette.

Nye bestemmelser om kompetansekrav, virkefelt og godkjenning for fjellkursledere er tatt inn. Disse endringene er først og fremst en konsekvens av at det er innført et nivå 2 både i breinstruktørstigen og klatreinstruktørstigen, samt at utdanningsmodellen for redning og skred er lagt helt om i forhold til 1995-utgaven av standarden. Fjellkursleder er fortsatt toppnivået i utdanningsstigen, og forutsetter at samtlige kvalifiserende trinn i standarden er bestått. En fjellkursleder skal være kvalifisert til å lede alle kurs som inngår i standarden.

16. oktober 2003

Stein Tronstad

for NF-styret

11.1.6 Revisjon januar 2007

Foruten mindre typografiske endringer, presiseringer og rettelser av feil er det gjort følgende endringer i standarden i denne revisjonen:

Endringer i utdanninga til NF-breinstruktør

Etter evalueringa av NF-standarden i 2005 og omlegging av utdanningsstigen i NKF, er muligheten for å arrangere metodekurs og veilederkurs som ett samlet kurs strammet inn. Det presiseres at dette skal kun gjøres dersom særskilte grunner tilsier det. Mener en arrangør at særskilte grunner tilsier at metodekurs og veilederkurs må arrangeres som ett samlet kurs skal NF-styret søkes om tillatelse på forhånd.

Instruktørseminar

Instruktørseminar bre og instruktørseminar klatring er slått sammen til ett felles seminar som heter Instruktørseminar med felles temaliste. Punktet om vurdering er tatt ut fra seminarbeskrivelsen. Deltakerne skal ikke vurderes under dette seminaret.

Arrangørgodkjenning

NF-standarden presiserer nå at det er mulig å søke om godkjenning som NF-arrangør innen kun den ene disiplinen (bre eller klatring).

25. januar 2007

Odd Magne Øgreid
for NF-styret